

ਜਲ ਪਰਲੇ: ਵਿਨਾਸ ਅਤੇ ਬਚਾਉ

ਉਤਪਤ ਅਧਿਆਇ 4 ਵਿੱਚ ਕਇਨ ਦੀ ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ ਨੂੰ ਲਾਮਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੱਕ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ 5 ਵਿੱਚ ਸੇਥ ਦੀ ਅੰਸ ਨੂੰ ਨੂਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰਾਂ (ਸ਼ੇਮ, ਹਾਮ ਅਤੇ ਯਾਫਥ) ਤੱਕ ਦੱਸਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ 6 ਇਸ ਲੇਖੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਨੈਤਿਕ ਬਦਕਾਰੀ ਵਧਦੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅਗਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲਦੀ ਚਲੀ ਗਈ।

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ (6:1-4)

'ਤਾਂ ਐਉਂ ਹੋਇਆ ਜਦ ਆਦਮੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਵਧਣ ਲੱਗ ਪਏ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਧੀਆਂ ਜੰਮੀਆਂ।² ਤਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਭਈ ਓਹ ਸੋਹਣੀਆਂ ਹਨ ਤਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ।³ ਅਤੇ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਆਦਮੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਦਾ ਤੀਕਰ ਜੇਰ ਨਹੀਂ ਮਾਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਰੀਰ ਹੀ ਹੈ ਸੇ ਉਹ ਦੇ ਦਿਨ ਇੱਕ ਸੌ ਵੀਹ ਵਰਿਹਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। "ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਦੈਤ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਜਦ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਕੋਲ ਆਏ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪੁੱਤਰ ਜਣੇ ਤਾਂ ਏਹ ਸੂਰਵੀਰ ਹੋਏ ਜਿਹੜੇ ਮੁੱਢੋਂ ਨਾਮੀ ਸਨ।

ਆਇਤਾਂ 1, 2. ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦਾ ਅਰੰਭ ਇਸ ਤੱਥ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਦਮੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਵਧਣ ਲੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਧੀਆਂ ਜੰਮੀਆਂ। ਜਦ ਇਹ ਧੀਆਂ ਜਵਾਨ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਤਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਭਈ ਓਹ ਸੋਹਣੀਆਂ ਹਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਤਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਜਦ ਲੇਖਕ ਨੇ "ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ" ਲਿਖਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀਆਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਰਗੀ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਅਰਥਾਤ ਸੁਰਗ ਦੂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹਨ (ਵੇਖੋ ਅੱਯੂਬ 1:6; 2:1)। 1 ਹਨੇਕ ਦੇ ਯਹੂਦੀ ਲੇਖਕ ਦਾ ਵੀ ਇਹੋ ਵਿਚਾਰ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸਦੀ ਈ.ਪੂ. ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਅਪੋਕ੍ਰਿਫਾ ਦੀ ਇੱਕ ਪੁਸਤਕ ਹੈ।¹ ਅਜਿਹਾ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੁਰਗੀ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ "ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ" ਨਾਲ ਸੰਗ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਤ ਵਧੀਕ ਦੁਸ਼ਟ ਦੈਤਾਂ ("ਨੇਫਿਲੀਮਾਂ") ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਚਲਣ ਵਿੱਚ ਹੈ।²

ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮੱਤੀ 22:30 ਵਿਚਲੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਕਥਨ ਦੇ ਕਾਰਣ ਰੱਦਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜੀ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨੁੱਖ ਦੂਤਾਂ (ਸੁਰਗੀ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ) ਵਰਗੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਜੋ "ਨਾ ਵਿਆਹ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਵਿਆਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।" "ਜਲ ਪਰਲੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ

ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ [ਦੂਤ ਨਹੀਂ] ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਵਿਆਹ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਕਰਾਉਂਦੇ ਸਨ ਉਸ ਦਿਨ ਤੀਕਰ ਕਿ ਨੂਹ ਕਿਸਤੀ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ” (ਮੱਤੀ 24:38)। ਲੂਕਾ ਦੀ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠੇ ਲੋਕ “ਮਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੱਕਦੇ ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਦੂਤਾਂ ਦੇ ਤੁੱਲ ਹਨ” (ਲੂਕਾ 20:35, 36)। ਕਿਉਂ ਜੇ ਦੂਤ ਮਰ ਨਹੀਂ ਸੱਕਦੇ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਜੇ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ” ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ “ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ” ਵਿਆਹੀਆਂ ਸਨ (ਆਪਣੀ ਸੰਤਾਨ ਸਣੇ) ਜਲ ਪਰਲੇ ਵਿੱਚ ਮਰ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ “ਪੁੱਤਰ” ਸੁਰਗ ਦੂਤ ਹੋ ਗਏ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ।

ਜਲ ਪਰਲੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਪਾਪ ਦੇ ਕਾਰਣ ਸੰਸਾਰ ਉੱਤੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੂਤਾਂ ਦਾ ਪਾਪ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ “ਸੂਰਬੀਰਾਂ” ਦੀ “ਬੁਰਿਆਈ” ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 6:4, 5 ਵਿੱਚ “ਮੁੱਢੇ ਨਾਮੀ” ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਸੁਰਗੀ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਜਾਂ ਅੱਧੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਸੁਰਗੀ ਬੱਚਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਸਿਰਫ “ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਮਿਟਾ ਦੇਣ” ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ (6:7) ਕਿਉਂਕਿ ਉਹੀ ਅਸਲੀ ਦੇਸ਼ੀ ਸਨ। ਉਤਪਤ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੁਰਗੀ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਧੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਸੁਰਗੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਜਲ ਪਰਲੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਣ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

“ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ” ਦੀ ਦੂਜੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ “ਸੂਰਬੀਰ” ਸ਼ਾਇਦ “ਸ਼ਾਸਕ” ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ “ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਭਈ ਓਹ ਸੋਹਣੀਆਂ ਹਨ” ਅਤੇ “ਆਪਣੇ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ” ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਏ। ਰੱਬੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਪਹਿਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਬਜਾਇ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਸੁਰਗੀ ਪ੍ਰਾਣੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਆਣ ਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪੁਰਾਤਨ ਰੱਬੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੈਰ-ਯਹੂਦੀ ਵਿਚਾਰ ਸੀ।

ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੂੰ, ਪੁਰਾਤਨ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਨਿਆਈਆਂ ਨੂੰ, ਜ਼ਬੂਰ 82 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੂਪਕ ਵਜੋਂ “ਦਿਓਤੇ” ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਉਹ ਅਪੀਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ “ਅੱਤ ਮਹਾਨ ਦੇ ਪੁੱਤਰ” ਵੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (ਜ਼ਬੂਰ 82:6),⁵ ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਿਓਤੇ ਜਾਂ ਸੁਰਗੀ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨਹੀਂ ਸਨ।⁶ ਉਤਪਤ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਹੜਾ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ” ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਕ (ਦਿਓਤੇ ਜਾਂ ਸੁਰਗੀ ਪ੍ਰਾਣੀ) ਆਖਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ “ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ” ਨਾਲ ਜਬਰਦਸਤੀ ਵਿਆਹ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੁਰੀਤਾਂ ਬਣਾਇਆ। ਪਰ ਜ਼ਬੂਰ 82 ਨੂੰ ਉਤਪਤ 6:2 ਦੇ ਅੱਤ ਪੁਰਾਤਨ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਣਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਲਪਨਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

“ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ” ਦੀ ਤੀਜੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਸੰਭਵ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੇਬ ਦੀ ਅੰਸ ਤੋਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਇ 5 ਦੀ ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਭੈਅ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਧਰਮੀ ਲੋਕ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਨੇਸ਼ ਦੀ ਅੰਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ “ਲੋਕ ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਣ ਲੱਗੇ” ਸਨ (4:26)। ਉਹ ਹਨੇਕ ਦੀ ਅੰਸ ਤੋਂ ਵੀ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸੰਗ ਚੱਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਉਦਾਹਰਣ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ (5:24)।

ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿੱਚ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ “ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ” ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਦਮ (ਲੂਕਾ 3:38), ਇਸਰਾਏਲ (ਕੂਚ 4:22, 23; ਯਸਾਯਾਹ 1:2, 4; ਯਿਰਮਿਯਾਹ 3:14, 22; ਹੋਸ਼ੇਆ 11:1) ਅਤੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ (ਗਲਾਤੀਆਂ 3:26; 4:5) ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਦਾਏ ਜਾਂਦੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। “ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ” ਆਦਮ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਰਜਿਆ ਗਿਆ ਫਲ ਉਸ ਨੂੰ “ਚੰਗਾ” (“ਸੋਹਣਾ”) ਜਾਂ “ਚਾਹਣ ਜੇਗਾ” [גון, ਟੇਝ; 3:6] ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਅੰਸ ਦੇ ਅਨੇਕ ਲੋਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਲੇਭਣਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਸਨ। ਸੇਥ ਦੀ ਅੰਸ ਤੋਂ ਹੋਏ “ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ” ਨੇ ਘੋਰ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ “ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ” ਵੱਲ ਖਿੱਚੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹ “ਧੀਆਂ” ਕਇਨ ਦੀ ਅੰਸ ਤੋਂ ਸਨ। ਉਹ “ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ” ਨੂੰ “ਸੋਹਣੀਆਂ” (ਟੇਝ; “ਚੰਗੀਆਂ”) ਜਾਂ “ਚਾਹਣ ਜੇਗਾ”) ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤੀਵੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਸਨ।

ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇਸਤਰੀਆਂ ਸੋਹਣੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਾਹਤ ਦਾ ਕਾਰਣ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਸੁੰਦਰਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਤਮਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਤਾਂ ਬਸ “ਦੁਨਿਆਵੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕਤਾ ਨਾਲ ਭਰੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਾਲੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ” ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੇਰਵਾ ਅਸੀਂ ਯਸਾਯਾਹ 3:16-4:1 ਅਤੇ ਆਮੋਸ 4:1-3 ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ।⁷ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, “ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ” ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਰੰਭਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਲਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਆਤਮਿਕਤਾ ਜਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਆਪਣੀ ਅਣਖ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਹੀ ਛਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਸ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਸਨ ਕਿ ਦਿਲ-ਖਿੱਚਵੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਕੇ ਉਹ ਰੁਤਬਾ, ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਨੇਕਨਾਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ (ਵੇਖੋ 6:4)। ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਕਾਰਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਮੂਲ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਲਾਮਕ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਪਤਨੀਆਂ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ ਤੋਂ ਵੀ ਅਗਾਂਹ ਲੰਘ ਗਏ ਅਤੇ “ਆਪਣੇ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ” ਪਰਤੱਖ ਤੌਰ ’ਤੇ ਕਈ “ਤੀਵੀਆਂ” ਕਰ ਲਈਆਂ।

ਆਇਤ 3. ਇਹ ਆਇਤ ਵੀ ਅਨੇਕਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਧਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਆਇਤ ਦਾ ਅਰੰਭ ਪਰਮੇਸੁਰ ਵੱਲੋਂ ਆਖੀ ਗਈ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, **ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਆਦਮੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਦਾ ਤੀਕਰ ਜੋਰ ਨਹੀਂ ਮਾਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਰੀਰ ਹੀ ਹੈ।** “ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ” ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ NASB ਵਿੱਚ “Spirit” (רוח, ਰੁਆਖ) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਖਰ ਨੂੰ ਕੈਪਿਟਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ⁸ ਇਹ ਸੁਝਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1:2 ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ “ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਆਤਮਾ” ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਸੋਊਂਦਾ ਸੀ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਬਰਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੈਪਿਟਲ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਇੱਥੇ ਰੁਆਖ ਨੂੰ “spirit” (ਪਹਿਲੇ ਅੱਖਰ ਨੂੰ ਕੈਪਿਟਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ) ਲਿਖਦੇ ਹਨ,⁹ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਜੀਵਨਦਾਈ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। CEV ਨੇ “spirit” ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਬਜਾਏ “my life-giving breath” (ਮੇਰਾ

ਜੀਵਨਦਾਈ ਸਾਹ) ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰੱਬੀ ਸਾਹ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਜਾਂ ਭਾਵੇਂ ਪਸ਼ੂ, ਅੱਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। *ਰੂਆਖ ਸ਼ਬਦ ਦੁਬਾਰਾ* 6:17 ਅਤੇ 7:15 ਵਿੱਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ NASB ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “the breath of life” (ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਾਹ) ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਹਵਾਲੇ ਜਲ ਪਰਲੇ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ “ਆਤਮਾ” ਨੂੰ ਹਟਾ ਲਏ ਜਾਣ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਅਰਥ ਪਰਮੇਸੁਰ ਵੱਲੋਂ ਜੀਵਨਦਾਈ ਸਾਹ ਅਰਥਾਤ “ਆਤਮਾ” ਹਟਾ ਲਏ ਜਾਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਭਨਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਤੋਂ ਜੀਵਨ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਗਲੀ ਸਮੱਸਿਆ 117 (ਯਾਦੋਨ) ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਜੇਰ ਮਾਰਨਾ” ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਵਾਰੀ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰੰਭ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। NIV ਵੀ ਇਸ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ-ਜੁਲਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, “ਵਿਵਾਦ ਕਰਨਾ।” ਜੇਰ ਮਾਰਨ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਾਪ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਵੱਲ ਮੁੜ ਆਉਣ। ਕਇਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅੰਸ ਨਾਲ ਇਹੋ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ (4:1-24)।

ਜਦਕਿ ਯਾਦੋਨ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਨੁਵਾਦ ਵਜੋਂ “ਵਾਸ ਕਰਨਾ” ਦਾ ਸੁਝਾਉ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।¹⁰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਦ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ “ਆਦਮੀ” (אָדָם, *ਆਦਮ*) ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਣਗਿਣਤ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ) ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜੀਉਂਦੇ ਸਨ।

ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਵਿੱਚ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਜੀਵਨਦਾਈ ਆਤਮਾ ਦੇ “ਸਦਾ ਤੀਕਰ” ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਣ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਉਹ ਸਰੀਰ ਹੀ ਹੈ।” “ਸਰੀਰ” ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ אָוֶר (*ਐਸਰ*) ਦੇ ਕਈ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਅਰਥ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।¹¹ ਇੱਥੇ NIV ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਮਰਨਹਾਰ” ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਅਨੁਵਾਦ ਅਰਥ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮਰਨਹਾਰ ਅਵਸਥਾ ਇਹ ਕਾਰਣ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਆਤਮਾ ਉਸ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਕਦੇ ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ? ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਹੀ ਮਰਨਹਾਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਮਰਨਹਾਰ ਤਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਰੁੱਖ ਤੱਕ ਜਾਣ ਦਾ ਇਖਤਿਆਰ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਗੋਂ ਉਹ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮਰਨਹਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਦਾਕਾਲ ਲਈ ਸਥਿਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਰੁੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਧਾ ਜਾਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਅਦਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਣ ਉਸ ਦੀ ਮਰਨਹਾਰ ਅਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਇਹ ਕਾਰਣ ਉਸ ਦਾ ਪਾਪ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਉੱਤੇ ਜਲ ਪਰਲੇ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਵੀ ਇਹੋ ਸੀ। ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਦੀ ਮਰਨਹਾਰ ਅਵਸਥਾ ਉਹ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨਦਾਈ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਜਲ ਪਰਲੇ ਲੈ ਆਉਂਦੀ। ਸਗੋਂ ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਆਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਬਲ, “ਕਮਜ਼ੋਰ” ਅਤੇ “ਗੁਨਾਹਗਾਰ” ਸੀ¹² ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਪ

ਵੱਲ ਰੁਝਾਨ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ *ਘਸਰ* ਦਾ ਅਰਥ ਇਹੋ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।¹³

ਬਾਕੀ ਦੀ ਆਇਤ 3 ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਖਦੀ ਹੈ ਕਿ, **ਸੇ ਉਹ ਦੇ ਦਿਨ ਇੱਕ ਸੌ ਵੀਹ ਵਰਿਹਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ।** ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪਾਪ ਅਤੇ ਬੁਰਿਆਈ ਵੱਲ ਰੁਝਾਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨਕਾਲ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ। ਕੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਲ ਪਰਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨਕਾਲ ਨੂੰ 900 ਵਰ੍ਹਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਧਿਆਇ 5 ਵਿੱਚ ਜਲ ਪਰਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸੀ, ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 120 ਵਰ੍ਹੇ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ? ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਿਨਾਸ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਪਰਮੇਸੁਰ ਇਹ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਐਨਾ ਲੰਮਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰੇ ਜਦ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਹਰ ਇੱਕ ਭਾਵਨਾ ਲਗਾਤਾਰ ਬੁਰੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ (6:5)।

ਦੂਜਾ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 120 ਵਰ੍ਹੇ ਜਲ ਪਰਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨੂਹ, ਜੋ “ਧਰਮ ਦਾ ਪਰਚਾਰਕ” ਸੀ (2 ਪਤਰਸ 2:5), ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਉੱਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਉਣੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋਬਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ 1 ਪਤਰਸ 3:19, 20)। ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਾਕ ਦੇ ਇੱਕ ਯਹੂਦੀ ਅਨੁਵਾਦ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਤਾਵੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆਖਿਆ ਹੈ: “ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਂ [ਜਾਂ ਮਿਆਦ] ਦਿਆਂਗਾ, ਇੱਕ ਸੌ ਵੀਹ ਵਰ੍ਹੇ, ਕਿ ਉਹ ਤੋਬਾ ਕਰ ਲੈਣ।”¹⁴

ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੌਖਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਲ ਪਰਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨਕਾਲ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਢੁਕਵਾਂ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ 120 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਜੀਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਨੂਹ ਦੀ ਉਮਰ ਉਸ ਵੇਲੇ 600 ਵਰ੍ਹੇ ਸੀ ਜਦ ਜਲ ਪਰਲੇ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਆਈ ਸੀ (7:6) ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ 950 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ (9:29)। ਅਬਰਾਹਾਮ ਦੀ ਕੁਲ ਉਮਰ 175 ਵਰ੍ਹੇ ਹੋਈ (25:7), ਇਸਹਾਕ ਦੀ ਕੁਲ ਉਮਰ 180 ਵਰ੍ਹੇ ਹੋਈ (35:28) ਅਤੇ ਯਾਕੂਬ ਦੀ ਕੁਲ ਉਮਰ 147 ਵਰ੍ਹੇ ਹੋਈ (47:28)। ਯੂਸੁਫ ਦੀ ਕੁਲ ਉਮਰ 110 ਵਰ੍ਹੇ ਹੋਈ (50:26), ਮੂਸਾ 120 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਵੇਲੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਕੜਾ ਸੀ (ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 34:7) ਅਤੇ ਯਹੋਸ਼ੁਆ ਦੀ ਕੁਲ ਉਮਰ 110 ਵਰ੍ਹੇ ਹੋਈ (ਯਹੋਸ਼ੁਆ 24:29)। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਹਾਰੂਨ ਹੀ 120 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਗਿਆ (ਗਿਣਤੀ 33:39) ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ 123 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੂਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 120 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਜੀਵਨਕਾਲ ਬਣਨ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਪਵਾਦ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣੇ ਸਨ।¹⁵ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਕਾਰਕ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਆਦ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਉੱਤੇ ਜਲ ਪਰਲੇ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਬਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਰਮੇਸੁਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੂਹ ਦੇ ਪਰਚਾਰ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਤੋਬਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਨੂਹ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਕਿਸਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਕਾਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸੀ (7:6, 7 ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)।

ਆਇਤ 4. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਦੈਂਤ ਸਨ, ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮੱਸਿਆ ਖੜੀ

ਕਰਦੇ ਹਨ। KJV ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *נָתַתְּ* (ਨੇਫਿਲੀਮ) ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਦੈਤ” ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ LXX ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਨੇਫਿਲੀਮ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ ਗਿਣਤੀ 13:33 ਵਿੱਚ *γίγαντες* (ਜਾਇਗੈਂਟਸ) ਸ਼ਬਦ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮੂਲ ਸੰਦੇਹਜਨਕ ਹੈ; ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਿਰਿਆ *נָתַתְּ* (ਨਾਫਾਲ) ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ “ਪਤਨ” ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ “ਦੈਤ” ਨਾ ਹੋ ਕੇ “ਪਤਿਤ ਲੋਕ” ਹੋਵੇਗਾ।

ਅੱਜ ਨੇਫਿਲੀਮ ਨੂੰ ਦੈਤ ਕਿਉਂ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਅਰਥ ਗਿਣਤੀ 13:32, 33 ਵਿੱਚ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਨਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੇਰਵੇ ਤੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਆਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ “ਸਾਰੇ ਲੋਕ” ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਸੀ “ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਕੱਦਾਂ ਵਾਲੇ” ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ “ਟਿੱਡੀਆਂ” ਵਰਗੇ ਵੇਖਿਆ। ਖੋਜ ਕੱਢਣ ਗਏ ਦਸ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਡਰ ਅਤੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਕਾਰਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਕਨਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਆਖਿਆ ਸੀ। ਤਿਮੋਥੀ ਆਰ. ਐਸ਼ਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ “ਖੋਜ ਕੱਢਣ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ *ਟਿੱਡੀਆਂ* (ਖਾਰਾਵੀਮ) ਆਖਣਾ ਇੱਕ ਅਲੰਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਰਧ ਸੂਤਰੀ ਵਿਭਾਜਨ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਇੱਕ ਦੇ ਅਕਾਰ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨੀਵਾਂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।”¹⁷

ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਨਾਨੀਆਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ “ਨੇਫਿਲੀਮ” ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਕੱਦ-ਕਾਠੀ ਵਿਚਲੇ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਗਿਣਤੀ 13:33 “ਅਨਾਕ ਦੀ ਅੰਸ” ਨੂੰ “ਨੇਫਿਲੀਮ” ਆਖਦੀ ਹੈ। ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *אֲנָכִי* (ਅਨਾਕ) ਦਾ ਮੂਲ ਅਰਥ “ਕੰਠ” ਜਾਂ “ਕੰਠਮਾਲਾ” ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ “ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਅਨਾਕੀਮ ਇੱਕ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਨਾਮ ਪੈ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਭਵ ਅਰਥ ‘ਲੰਮੇ ਕੰਠ ਵਾਲੇ’ (= ਦੈਤ) ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।”¹⁸ ਹੋਰ ਵੀ ਹਵਾਲੇ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਨਾਕੀਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਫ਼ਾਈਮ ਵੀ ਉੱਚੇ-ਲੰਮੇ ਲੋਕ ਸਨ (ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 1:28; 2:10, 11, 20, 21; 9:2)। ਕਨਾਨ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵੇਲੇ ਬਾਸ਼ਾਨ ਦਾ ਰਾਜਾ ਓਗ ਆਖਰੀ ਰਫ਼ਾਈਮ ਸੀ; ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪਲੰਘ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੀ (ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 3:11)।¹⁹ ਅਨਾਕ ਦੀ ਅੰਸ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਵੀਹ ਕੁ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ ‘ਤੇ ਹਬਰੋਨ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲੇਬ ਅਤੇ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਗੋਤ ਨੇ ਹਰਾਇਆ ਸੀ (ਯਹੋਸ਼ੁਆ 14:13-15; 15:13, 14; ਨਿਆਈਆਂ 1:20)। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਵੇਲੇ, ਦਾਊਦ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਇੱਕ ਫਲਿਸਤੀ ਦੈਤ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਗੋਲਿਅਥ ਸੀ (1 ਸਮੂਏਲ 17:4-7, 41)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕੁਝ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੈਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (2 ਸਮੂਏਲ 21:16, 18, 20, 22; 1 ਇਤਹਾਸ 20:4, 6, 8)।

ਜਦਕਿ 6:4 ਵਿਚਲੇ ਨੇਫਿਲੀਮ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਦੈਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਮੂਲਪਾਠ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਆਤਮਕ ਵੇਰਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਪ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵੀ ਅੱਤ ਵਧੀਕ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ “ਪਤਿਤ ਲੋਕਾਂ” ਵਰਗੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਹੋਣਗੇ, ਅਰਥਾਤ, ਉਹ ਪਾਪ ਵਿੱਚ ਐਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਨ ਕਿ ਬਰਿਆਈ ਕਰਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸੀ।

ਨੇਫਿਲੀਮ ਦੇ ਜਿਕਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਯੁੱਗ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਨਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਕੋਲ ਆਏ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪੁੱਤਰ ਜਣੇ (ਵੇਖੋ 6:2)। ਕੁਝ ਅਨੁਵਾਦ ਨੇਫਿਲੀਮ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਦੱਸਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ (TEV; CEV; NLT; NJPSV),²⁰ ਪਰ ਇਹ ਸੰਦੇਹਜਨਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਮੂਲਪਾਠ ਬਸ ਐਨਾ ਕੁ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੇਫਿਲੀਮ “ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ” ਅਤੇ “ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ” ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਸਨ।

ਇਹ ਆਇਤ ਆਖਦੀ ਹੈ ਕਿ “ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਦੈਂਤ ਸਨ,” ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਵੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ, “ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਵੀ” ਦੇ ਦੋ ਅਰਥ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੇਫਿਲੀਮ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਰਹੇ, ਸ਼ਾਇਦ ਪਰਮੇਸੁਰ ਵੱਲੋਂ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਜਲ ਪਰਲੇ ਘੱਲੇ ਜਾਣ ਤੱਕ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨੇਫਿਲੀਮ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਲ ਪਰਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਏ ਸਨ (ਵੇਖੋ ਗਿਣਤੀ 13:33)। ਜਦਕਿ ਇਹ ਦੂਜਾ ਅਰਥ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਜਲ ਪਰਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੇਫਿਲੀਮ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹੀ ਅੰਸ ਸਨ। ਨੂਹ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਜਲ ਪਰਲੇ ਵਿੱਚ ਮਰ ਗਏ ਸਨ।

ਆਇਤ 4 ਦਾ ਅੰਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, **ਏਹ ਸੂਰਵੀਰ ਹੋਏ ਜਿਹੜੇ ਮੁੱਢੋਂ ਨਾਮੀ ਸਨ**। “ਏਹ” ਪੜਨਾਂਵ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਤਿੰਨ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਇਹ ਹਨ, “ਪੁੱਤਰ,” “ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ” ਅਤੇ “ਨੇਫਿਲੀਮ”। ਵਧੇਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੇਰਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇਫਿਲੀਮ ਲਈ ਹੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਆਇਤ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। “ਸੂਰਬੀਰ” (עֲרֵבָי, *ਗਿਬੇਰੀਮ*) ਸ਼ਬਦ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜੇਧਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਊਦ ਦੇ “ਸੂਰਮੇ” (2 ਸਮੂਏਲ 10:7; 16:6; 20:7; 23:8-39)। ਆਇਤ 4 ਵਿਚਲੇ “ਸੂਰਬੀਰ” ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਭਿੰਨ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਊਦ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰਾਜ ਲਈ ਯੁੱਧ ਲੜੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਵਹਿਸ਼ੀ ਲੋਕ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸ਼ੌਕ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ “ਨਾਮੀ” ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ “ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ” (עֲרֵבָי, *ਆਨੇਸ਼ੇਯ ਹਾਸੱਸੇਮ*) ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਤਾਕਤਵਰ ਲੋਕ ਸਨ ਜੋ ਵਿਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਦਾ ਸਾਰਅਤੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਨਿਆਉਂ (6:5-7)

ਫੇਰ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਆਦਮੀ ਦੀ ਬੁਰਿਆਈ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਵਧ ਗਈ ਅਰ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਹਰ ਇੱਕ ਭਾਵਨਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਬੁਰੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਏਤਾਂ ਯਹੋਵਾਹ ਨੂੰ ਆਦਮੀ ਦੇ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੰਜ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਮਨ ਵਿੱਚ ਦੁਖੀ ਹੋਇਆ। ਏਤਦ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਆਖਿਆ, ਮੈਂ ਆਦਮੀ ਜਿਹ ਨੂੰ ਮੈਂ ਉਤਪਤ ਕੀਤਾ, ਹਾਂ ਆਦਮੀ ਨੂੰ, ਡੰਗਰ ਨੂੰ ਖਿੱਸਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਰ ਅਕਾਸ਼ ਦੇ ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਉੱਤੇ ਮਿਟਾ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿਉਂਜੋ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੰਜ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਥਿਓਲੋਜਿਕਲੀ ਇਹ ਭਾਗ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਰੋਸ਼ਨੀ

ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ (1) ਜਲ ਪਰਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, (2) ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਬੁਰਿਆਈ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਕੀ ਸੀ ਅਤੇ (3) ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਨਾਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਕੀ ਸੀ।

ਆਇਤ 5. ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਕਿ **ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਵੇਖਿਆ** ਦੀ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਅਤੇ ਦਖਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ (ਵੇਖੋ 29:31; ਰੂਚ 2:25; 3:4; 4:31)। ਇਹ ਸ਼ਬਦ 1:31 ਵਿੱਚ ਯਹੋਵਾਹ ਵੱਲੋਂ ਆਖੀ ਗਈ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ: “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਸਰਬੱਤ ਨੂੰ ਜਿਹ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਡਿੱਠਾ ਅਤੇ ਵੇਖੇ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗਾ ਸੀ।” ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚਲੀ ਭਿੰਨਤਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੈ; ਪਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਹੁਣ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ **ਆਦਮੀ ਦੀ ਬੁਰਿਆਈ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਵਧ ਗਈ** ਹੈ।

ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਇਹ ਵਿਹਾਰ ਕੋਈ ਅਚਾਣਕ ਹੋਈ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਇਹ ਤਾਂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੇਖਕ ਦੇ ਅਗਲੇ ਕਥਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: **ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਹਰ ਇੱਕ ਭਾਵਨਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਬੁਰੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।** ਮਨੁੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਇਹ ਪਾਪ ਨਾ ਤਾਂ ਅਚਾਣਕ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਥੋੜੇ ਚਿਰ ਲਈ ਹੋਇਆ ਸੀ; ਇਹ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਰੀਤੀ ਨਾਲ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਆਦਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਪਾਪ ਸੀ। ਹਰੇਕ ਘੜੀ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਬੁਰਿਆਈ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚੁਫੇਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਲਈ ਵਿਨਾਸਕ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਲੇਖਕ ਨੇ ਜਲ ਪਰਲੇ ਦੇ ਕਾਰਣ ਨੂੰ ਉਤਪਤ 3 ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪਤਨ ਦੇ ਲੇਖੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਅਦਨ ਦੇ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਆਦਮ ਅਤੇ ਹੱਵਾਹ ਨੇ “ਭਲੇ ਬੁਰੇ ਦੀ ਸਿਆਣਾ” ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਚਾਹਤ ਦਰਸਾਈ (3:5, 22)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਨਵਾਂ ਗਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸੀਸ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਸ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਇਆ। ਮਨੁੱਖ ਵੱਲੋਂ ਬੁਰਿਆਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਭਾਲਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਭਲਿਆਈ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ।

ਆਇਤ 6. ਇਸ ਅੱਤ ਵਧੀਕ ਬੁਰਿਆਈ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਉੱਤਰ ਇਹ ਸੀ: **ਤਾਂ ਯਹੋਵਾਹ ਨੂੰ ਆਦਮੀ ਦੇ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੰਜ ਹੋਇਆ।** ਇਸ ਆਇਤ ਨੇ KJV ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਕਾਰਣ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ: “ਯਹੋਵਾਹ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਛਤਾਇਆ।” ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਬਾਈਬਲ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਣਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਪਾਪ ਕਰੇ ਜਾਂ ਝੂਠ ਬੋਲੇ; ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਛਤਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਗਿਣਤੀ 23:19 ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ, “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਇਨਸਾਨ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਝੂਠ ਬੋਲੇ, ਨਾ ਆਦਮ ਜਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਪਛਤਾਵੇ” (ਵੇਖੋ 1 ਸਮੂਏਲ 15:29)। ਜਿਹੜੀ ਇਬਰਾਨੀ ਕਿਰਿਆ 6:6 ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ **נָחַם** (ਨਾਖਾਮ) ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ “ਪਛਤਾਵੇ” ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਪਾਪ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ “ਦੁਖੀ ਹੋਇਆ ਸੀ” (NIV), ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ “ਪੀੜਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਸੀ” ਜਾਂ “ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਖ ਹੋਇਆ ਸੀ।”²¹

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੇ ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਚੰਚਲ ਜਾਂ ਅਸਥਿਰ ਹੈ; ਸਗੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਕੂਚ 32:12-14; 1 ਸਮੂਏਲ 15:11, 22-29; ਯਿਰਮਿਯਾਹ 18:6-10; ਯੂਨਾਹ 3:4-10)। ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਵੀ (1:27, 28)। ਉਸ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਉਹ “ਚੰਗਾ” ਸੀ (1:4, 12, 18, 21, 25) – ਸਗੋਂ, “ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ” ਸੀ (1:31)। ਜਦ ਆਦਮ ਅਤੇ ਹੱਵਾ ਨੇ ਸੱਪ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਪਾਪ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀਆਂ ਜਾਰੀ ਅਸੀਸਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰਾਪ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ (2:17; 3:14-19, 22-24)।

ਲੰਮੇ ਅਰਸੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਐਨੀ ਦੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਕੰਮ ਨਿਰੰਤਰ ਬੁਰੇ ਹੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਦੁਖੀ ਹੋਇਆ; ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਣ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਬਿਰਥਾ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਦਲ ਲਿਆ ਅਤੇ ਜਲ ਪਰਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਉੱਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਰਾਪ, ਮੌਤ, ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਦੁਖੀ ਹੋਇਆ” ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ עָצַב (ਆਤਸਾਬ) ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਇਤ 6 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿਚਲੇ *נַאֲכַמ* ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਸ਼ਬਦ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ “ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਦੁਖ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਪੀੜਾ”²² ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਪਰ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਦੁਖ ਜਿਹੜਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਦੁਖੀ ਹੋਣ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।²³

ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਉੱਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਦੁਖ ਦਾ ਕਾਰਣ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਣ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਬਦਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪਾਪ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਰਿਸ਼ਟੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਇਹ ਗਲਤੀ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਅਜ਼ਾਦ ਇੱਛਾ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਹਿੰਸਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਬਣ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹੈ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੀੜਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਰਿਸ਼ਟੀ ਉਸ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੰਗੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਹੋਸ਼ਿਆ 11:1-8)। ਇਸੇ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਅਕੱਥ ਪੀੜਾ ਅਤੇ ਦੁਖ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 7. ਇਸ ਘੜੀ 'ਤੇ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ: ਮੈਂ ਆਦਮੀ ਜਿਹ ਨੂੰ ਮੈਂ ਉਤਪਤ ਕੀਤਾ . . . ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਉੱਤੇ ਮਿਟਾ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿਉਂਜੋ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੰਜ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਮਿਟਾ ਦਿਆਂਗਾ” (נִמְחָה, *ਮਾਖਾਹ*) ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਅਸਲ ਅਰਥ ਹੈ “ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਟਾ ਦੇਣਾ,”²⁴ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਪੁਰਾਣੇ ਚਰਮ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਸਿਆਹੀ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੂਸਾ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੇਨੇ ਦਾ ਬੱਛਾ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਪ ਮਾਫ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਖਿਆ, “ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਪੋਥੀ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਹੜੀ ਤੈਂ ਲਿਖੀ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਮਿਟਾ ਸੁੱਟੀ!” (ਕੂਚ 32:32)। ਜਦ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੁਰਿਆਈ ਦੇ ਕਾਰਣ ਯਹੂਦਾਹ ਅਤੇ ਯਹੂਸਲਮ ਨਗਰ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਨਿਆਉਂ

ਲਿਆਂਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਗਰ ਨੂੰ ਐਵੇਂ ਪੂੰਝ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ “ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਥਾਲੀ ਨੂੰ ਪੂੰਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂੰਝ ਕੇ ਮੂਧਾ ਮਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ” (2 ਰਾਜਿਆਂ 21:13)।

ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪਾਪ ਉੱਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਹੋਏ ਦੁਖ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਇਸ ਕਥਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਨਾਸ ਡੰਗਰ, ਖਿੱਸਰਨ ਵਾਲੇ ਅਰ ਅਕਾਸ਼ ਦੇ ਪੰਛੀ ਉੱਤੇ ਵੀ ਆਣ ਪਵੇਗਾ। ਸਿਰਜਿਆ ਗਿਆ ਸੰਸਾਰ ਐਨਾ ਜਿਆਦਾ ਵਿਗੜ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਮੂਲ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਐਨਾ ਦੂਰ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦ ਪਹਿਲੇ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਨੇ ਪਾਪ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਏ ਸਰਾਪ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਂਕਰ ਨਤੀਜਾ, ਮੌਤ, ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਉੱਤੇ ਆਣ ਪਏ। ਸੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਧਰਤੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਬੁਰਿਆਈ ਦੇ ਕਾਰਣ ਐਨੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਸ਼ੂਆਂ, ਖਿੱਸਰਨ ਵਾਲੇ ਜੰਤੂਆਂ ਅਤੇ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਜਲ ਪਰਲੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪਾਪ ਤੋਂ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ।

6:5-7 ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਦੇ ਨਿਰਾਸਾਜਨਕ ਵੇਰਵੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਰਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ “ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਹਰ ਇੱਕ ਭਾਵਨਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਬੁਰੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ” (6:5) ਧਰਤੀ ਦੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ; ਨੂਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਉਲਟਧਰਮੀ ਨੂਹ (6:8-12)

ਘਰ ਨੂਹ ਉੱਤੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਹੋਈ। ^੯ਏਹ ਨੂਹ ਦੀ ਕੁਲ ਪੱਤਰੀ ਹੈ। ਨੂਹ ਇੱਕ ਧਰਮੀ ਮਨੁੱਖ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪੀੜੀ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਸੀ ਅਤੇ ਨੂਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚਲਦਾ ਸੀ। ^{੧੦}ਨੂਹ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ ਸਨ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ੇਮ ਅਰ ਹਾਮ ਅਰ ਯਾਫਥ। ^{੧੧}ਧਰਤੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਬਿਗੜੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਰ ਧਰਤੀ ਜੁਲਮ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ^{੧੨}ਤਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਡਿੱਠਾ ਅਤੇ ਵੇਖੇ ਉਹ ਬਿਗੜੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿਉਂਜੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਰਗ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਬਿਗੜ ਲਿਆ ਸੀ।

ਆਇਤ 8. ਇਸ ਆਇਤ ਦਾ ਅਰੰਭ ਪਰ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਨੂਹ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਗੁਣ ਵੇਖਿਆ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਦੁਸ਼ਟ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਸੀ। ਨੂਹ ਉੱਤੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਹੋਈ। NEB ਇਸ ਆਇਤ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, “ਨੂਹ ਨੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ,” ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ “ਧਰਮੀ” ਅਤੇ “ਸੰਪੂਰਨ” ਸੀ (6:9)। ਜਦਕਿ ਇਹ ਅਨੁਵਾਦ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੂਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪ ਧਰਮੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸਮਝ ਰੱਖਣਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਇਸ ਬੰਦਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਦੇ ਕਾਰਣ ਉਸ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਰਮੀ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਪਾਪ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਜ਼ਬੂਰ 14:1-3; 130:3; ਕਹਾਉਤਾਂ 20:9; ਰੋਮੀਆਂ 3:23)। ਮੁਕਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਕਿਰਪਾ 'ਤੇ ਹੀ ਅਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 4:1-5; ਅਫਸੀਆਂ 2:8-10)। ਜਿਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਕਿਰਪਾ” ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ יָרַח (ਖ਼ਨ) ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਫ਼ਜ਼ਲ” ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ “ਇਹ ਮੁਫਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।”²⁵ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਕਿਹਾ

ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਾ ਤਾਂ ਕਦੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਮਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੂਲਪਾਠ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਨੂਹ ਉੱਤੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਕਿਰਪਾ [ਜਾਂ ਫਜ਼ਲ] ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਹੋਈ।” ਇਹ ਕਿਰਪਾ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਨੂਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਹਫੇ ਵਜੋਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਨੇ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਜਤਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਨਿਹਚਾ ਦੇ ਕਾਰਣ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣੇ।

ਆਇਤ 9. ਇਹ ਭਾਗ ਨੂਹ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦਾ ਅਰੰਭ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਉਤਪਤ 1-11 ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ גַּתְּהָרָה (ਟੇਲੇਡੇਥ), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ 2:4 ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਸੀ, ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ,” “ਲੇਖਾ,” ਜਾਂ “ਦਾ ਇਤਹਾਸ”; ਪਰ NASB ਇੱਥੇ ਟੇਲੇਡੇਥ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸਣ ਲਈ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ: **ਕੁਲ ਪੱਤਰੀ** ਅਤੇ **ਪੀੜੀ**। ਅਗਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ 6:9-11:32 ਵਿੱਚ ਅਬਰਾਹਾਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਨੂਹ ਦੀ ਅੰਸ ਦੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਤਹਾਸਕ ਲੇਖਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨੂਹ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ **ਇੱਕ ਧਰਮੀ ਮਨੁੱਖ** ਵਜੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਮੋਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਧਰਮੀ ਆਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਬੀ ਨੇ ਆਮੋਸ 5:24 ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਹੈ: “ਪਰ ਇਨਸਾਫ਼ ਪਾਣੀਆਂ ਵਾਂਗੂ ਵਗੇ ਅਤੇ ਧਰਮ ਬਾਰਾਂ ਮਾਸੀ ਨਦੀ ਵਾਂਗੂ।” ਇਸ ਕਥਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵਜੋਂ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਗਰੀਬਾਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕਦੇ ਸਨ (ਆਮੋਸ 5:11, 12)। ਮੀਕਾਹ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਯਹੋਵਾਹ ਮਨੁੱਖ ਕੋਲੋਂ ਜਿਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਾਹਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ “ਤੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰ, ਦਯਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਰੱਖ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨਾਲ ਚੱਲ” (ਮੀਕਾਹ 6:8)। ਇਹ ਇਹ ਆਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਹੀ ਵਿਹਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨੂਹ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੂਹ ਨੇ “ਇਨਸਾਫ਼” (ਧਾਰਮਿਕਤਾ) ਦਰਸਾਇਆ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਕੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਿਆ। ਨੂਹ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਕੀਏਲ 14:14, 20 ਵਿੱਚ ਚੇਤੇ ਕਰਦਿਆਂ ਵਡਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਉਸ ਨੂੰ “ਧਰਮ ਦਾ ਪਰਚਾਰਕ” ਆਖਦਾ ਹੈ (2 ਪਤਰਸ 2:5)।

ਨੂਹ ਨੂੰ **ਆਪਣੀ ਪੀੜੀ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ** ਵੀ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜਿਹੜਾ **ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚਲਦਾ ਸੀ**। ਉਸ ਨੂੰ “ਸੰਪੂਰਨ” ਆਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਪ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਸੀ। ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ שָׁמַיִם (ਥਾਮਿਮ) ਦਾ ਅਰਥ ਪਾਪ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਪੂਰਨ ਹੋਣਾ” ਜਾਂ “ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਅਤੇ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ”²⁶ “ਪੂਰੇ ਦਿਲ ਨਾਲ” ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਣਾ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਇਹ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੰਕਲਪ ਉੱਤੇ ਇਸ ਕਥਨ ਦੇ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨੂਹ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜੋ “ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਚਲਦਾ ਸੀ।” ਇਹ ਸਭ ਕਥਨ ਇਕੱਠਿਆਂ ਪੜ੍ਹਣ ਨਾਲ ਇਹ

ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨੂਹ ਉੱਚ ਨੈਤਿਕ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖਰਾਬੀ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੰਗੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਖਰਾਬੀ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਫੈਲੀ ਬੁਰਿਆਈ ਦੇ ਉਲਟ ਉਸ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਦਿਆਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਪਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਆਇਤ 10. ਇਹ ਆਇਤ ਆਖਦੀ ਹੈ ਕਿ **ਨੂਹ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ ਸਨ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ੇਮ ਅਰ ਹਾਮ ਅਰ ਯਾਫਥ** (ਵੇਖੋ 5:32)। ਇਹ ਥੋੜਾ ਉਲਝਣ ਭਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਇੱਥੇ ਕਿਉਂ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਈ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। (1) ਸ਼ਾਇਦ ਲੇਖਕ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਦੀ ਬੁਰਿਆਈ ਦਾ ਹੋਰ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ ਬਾਕੀ ਦੀ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਠਕ ਸਮਝ ਸਕੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਲ ਪਰਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਉਂ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। (2) ਸ਼ਾਇਦ ਲੇਖਕ ਨੂਹ ਨੂੰ ਆਦਮ ਅਤੇ ਤਾਰਹ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੀ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਇਤਹਾਸ ਦੇ ਬੜੇ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜੀਉਂਦੇ ਸਨ। (3) ਸ਼ੇਮ, ਹਾਮ ਅਤੇ ਯਾਫਥ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਜਲ ਪਰਲੇ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਰੰਭ ਸੀ: ਨੂਹ ਦੇ ਇਹ ਪੁੱਤਰ (6:10), ਜਿਹੜੇ ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਗਏ (7:13), ਜਲ ਪਰਲੇ ਤੋਂ ਬਚਾਏ ਗਏ (9:18)। ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਭੈਅ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਨ, ਪਰ ਨੂਹ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇਤਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉੱਘੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਜੋਂ ਖੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਆਇਤਾਂ 11, 12. ਮੂਲਪਾਠ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ **ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਡਿੱਠਾ ਅਤੇ ਵੇਖੇ ਉਹ ਬਿਗੜੀ ਹੋਈ ਸੀ**। “ਧਰਤੀ” ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 6:11-13 ਵਿੱਚ ਛੇ ਵਾਰੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਬਰਾਨੀ ਕਿਰਿਆ *נָסָה* (*ਸ਼ਾਖਾਥ*) ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ “ਬਿਗੜੀ” ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰੀ “ਨਾਸ” ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। *ਸ਼ਾਖਾਥ* ਦੇ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਰਥ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ “ਨੁਕਸਾਨ,” “ਵਿਗੜਣਾ,” ਜਾਂ “ਬਰਬਾਦੀ” (ਵੇਖੋ ਯਿਰਮਿਯਾਹ 13:7; 18:4; NIV)। ਸਾਰੇ ਆਧੁਨਿਕ ਅਨੁਵਾਦ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ 6:13 ਵਿੱਚ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਨੂੰ “ਧਰਤੀ ਦੇ ਸੰਗ ਨਾਸ” (*ਸ਼ਾਖਾਥ*) ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ “ਜ਼ੁਲਮ” ਨਾਲ “ਭਰਾ” ਦਿੱਤਾ ਸੀ। *ਸ਼ਾਖਾਥ* ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਦਸਾ – ਕਿ **ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ** ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ – ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਸਾਰੀ ਸਰਿਸ਼ਟੀ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਨਿਆਉ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੇ “ਆਪ ਹੀ ਨਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ” ਜਾਂ ਫਿਰ “ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ” ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸੀ।²⁷

ਇਸ ਵਾਕ ਦੀ ਵਿਅੰਗਮਈ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ **ਧਰਤੀ ਜ਼ੁਲਮ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ**। ਪਸ਼ੂਆਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ “ਫਲੇ ਅਰ ਵਧੇ ਅਰ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਭਰ ਦਿਓ” (1:22, 28)। ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸੀਸ ਬਣਨ ਦੀ ਥਾਂ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ “ਜ਼ੁਲਮ” ਅਤੇ ਅੱਤ ਵਿਨਾਸ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ “ਵਿਗੜਾ” (*ਸ਼ਾਖਾਥ*) ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਰਾਪ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣਾ ਪੈਣਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 11 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ "ਜ਼ੁਲਮ" (ظلم, *ਖ਼ਾਮਾਸ*) ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਿਅੰਕਰ ਵਿਨਾਸ, ਲਹੂ ਵਹਾਏ ਜਾਣ (ਹੱਤਿਆ), ਬਲਾਤਕਾਰ, ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਨੈਤਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੇਠ ਲੈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ (6:11, 13; 49:5; ਨਿਆਈਆਂ 9:24; ਵੇਖੋ ਲੇਵੀਆਂ 18:29; 20:11-18; ਯਿਰਮਿਯਾਹ 13:22)। ਅਜਿਹੀ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਉਸ ਇਨਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਨੂੰ ਘਿਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪਾਲਣ ਨੂਹ ਨੇ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਯਿਰਮਿਯਾਹ 22:3; ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 45:9)।²⁸ ਜ਼ਬੂਰ 11:5 ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ *ਖ਼ਾਮਾਸ* ਨੂੰ ਬੁਰਿਆਈ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਸੁਭਾਓ ਦੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜੀਉਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਉਲਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਅਜਿਹੀ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਘਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪਲਟਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ (ਸਫ਼ਨਯਾਹ 7:23, 24; 8:17, 18; 12:19, 20; 28:16; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 1:9)।²⁹

ਜਲ ਪਰਲੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ (6:13-22)

¹³ਜੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਨੂਹ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਰਬੱਤ ਸਰੀਰਾਂ ਦਾ ਅੰਤਕਾਲ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਏਸ ਲਈ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਜ਼ੁਲਮ ਨਾਲ ਭਰ ਗਈ ਹੈ। ਵੇਖ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਦੇ ਸੰਗ ਨਾਸ ਕਰਾਂਗਾ। ¹⁴ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਕਿਸ਼ਤੀ ਗੋਫਰ ਦੀ ਲੱਕੜੀ ਤੋਂ ਬਣਾ। ਤੂੰ ਕਿਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਠੜੀਆਂ ਬਣਾਈਂ ਅਰ ਤੂੰ ਉਹ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਰਹੋਂ ਰਾਲ ਨਾਲ ਲਿੱਪੀਂ। ¹⁵ਉਹ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਈਂ, ਭਈ ਕਿਸ਼ਤੀ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਤਿੰਨ ਸੌ ਹੱਥ ਅਰ ਉਹ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਪੰਜਾਹ ਹੱਥ ਅਰ ਉਹ ਦੀ ਉਚਾਈ ਤੀਹ ਹੱਥ ਹੋਵੇ। ¹⁶ਤੂੰ ਇੱਕ ਮੇਘ ਕਿਸ਼ਤੀ ਲਈ ਬਣਾਈਂ ਅਰ ਇੱਕ ਹੱਥ ਉਪਰੋਂ ਉਹ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰੀਂ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਤੀ ਦੇ ਬੂਹੇ ਨੂੰ ਉਹ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਜਲੀ ਅਰ ਦੁਹਾਸਮੀਂ ਸਗੋਂ ਤਿਹਾਸਮੀਂ ਬਣਾਈਂ। ¹⁷ਵੇਖ ਮੈਂ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਹੀ ਪਾਈ ਦੀ ਪਰਲੇ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਲਿਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਤਾਂਜੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੀਵਣ ਦਾ ਸਾਹ ਹੈ ਅਕਾਸ਼ ਦੇ ਹੇਠੋਂ ਨਾਸ ਕਰਾਂ। ਸਭ ਕੁੱਝ ਜਿਹੜਾ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ। ¹⁸ਪਰ ਆਪਣਾ ਨੇਮ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਾਂਗਾ। ਤੂੰ ਕਿਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਈਂ ਤੂੰ ਅਰ ਤੇਰੇ ਪੁੱਤਰ ਅਰ ਤੇਰੀ ਪਤਨੀ ਅਰ ਤੇਰੀਆਂ ਨੂਹਾਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ। ¹⁹ਅਤੇ ਸਭ ਜਾਨਦਾਰ ਸਰੀਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੇੜਾ ਜੇੜਾ ਕਿਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾੜ ਲਈਂ ਤਾਂਜੇ ਤੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖ ਸੱਕੋਂ। ਓਹ ਨਰ ਨਾਰੀ ਹੋਣ। ²⁰ਪੰਛੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿਨਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਡੰਗਰ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿਨਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਘਿੱਸਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿਨਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੇੜਾ ਜੇੜਾ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਆਉਣਗੇ ਤਾਂਜੇ ਓਹ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ। ²¹ਅਤੇ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਖਾਜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜੇ ਖਾਈਦਾ ਹੈ ਕੁਝ ਲੈ ਲੈ ਅਤੇ ਉਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਇਕੱਠਾ ਕਰ। ਉਹ ਤੇਰੇ ਲਈ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਖਾਜਾ ਹੋਵੇਗਾ। ²²ਉਪਰੰਤ ਨੂਹ ਨੇ ਇਹ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਤਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਜਲ ਪਰਲੇ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਵਿੱਚ ਪਰਮੇਸੁਰ ਵੱਲੋਂ ਨੂਹ ਨਾਲ ਚਾਰ ਵਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਨੂੰ 6:13-21 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।³⁰

ਆਇਤ 13. ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਨੂਹ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਜ਼ੁਲਮ ਉਹ ਨੈਤਿਕ ਕਾਰਣ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਸਾਰੀ ਦੁਸ਼ਟ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ **ਸਰਬੱਤ ਸਰੀਰਾਂ** ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਦੇ ਵਿਨਾਸਕਾਰੀ ਸੁਭਾਉ ਦੇ ਕਾਰਣ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਨਿਆਉ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪਤਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਉੱਤੇ ਪਿਆ ਸੀ (3:17-19; ਵੇਖੋ ਰੋਮੀਆਂ 8:20, 21), ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਪਾਪ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਭੋਗਣੇ ਪੈਣੇ ਸਨ।

ਬਾਈਬਲ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਜਲ ਪਰਲੇ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਜਲ ਪਰਲੇ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਤਤ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੁਰਾਤਨ ਮਸੋਪੋਤਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਿਥਿਆ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਆਤ੍ਰਾਹਾਸਿਸ ਨੂੰ ਏਨਕੀ ਦੇਵਤਾ ਵੱਲੋਂ ਚਿਤਾਉਣੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਜਲ ਪਰਲੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਜਲ ਪਰਲੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਭੇਜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖ ਐਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੋਲਾ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਦੇਵਤੇ ਸੌ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ³¹ – ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਆਇਤ 14. ਆਪਣੇ ਨਿਆਉ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਨਾਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਚੁਣੌਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਨੂਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣੌਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਵਾਰ ਹੋਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜਲ ਪਰਲੇ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਣਾ ਸੀ। NASB **נֹחַ** (*ਥੋਬਾਹ*)³² ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ **ਇੱਕ ਕਿਸਤੀ** ਵਜੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਤਪਤ 6-9 ਵਿੱਚ ਛੱਬੀ ਵਾਰੀ ਉਸ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਿਸਤੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਨੂਹ, ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪਸ਼ੂ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਂ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਦ ਵਿਨਾਸਕਾਰੀ ਜਲ ਪਰਲੇ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਆਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਨੁਵਾਦ ਕੂਚ 2:3, 5 ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਟੇਕਰੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੂਸਾ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਟੇਕਰੀ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਨੀਲ ਨਦੀ ਦੇ ਕਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਤੈਰਦਿਆਂ ਮੂਸਾ ਫਿਰਉਨ ਦੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਚ ਨਿਕਲਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਭਨਾਂ ਇਬਰਾਨੀ ਲੜਕਿਆਂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।³³

ਜਿਹੜੀ ਕਿਸਤੀ ਨੂਹ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਹ **ਗੋਫਰ ਦੀ ਲੱਕੜੀ** (**גֹּפֶרֶת**, *ਗੋਫਰ*) ਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਨਹੀਂ ਪਰ ਲਿਪੀਅੰਤਰਣ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਹੋ ਇੱਕ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਯੂਨਾਨੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ **κωπύριον** (*ਕੁਪਰਿਸੋਸ*) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ “ਕੁਪਰੁਸ” ਹੈ (NIV; NEB; NRSV), ਜਿਹੜਾ ਸਾਈਪ੍ਰਸ ਟਾਪੂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ। ਗੋਫਰ ਦੀ ਇਹ ਲੱਕੜੀ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੁਰਾਤਨ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਜਹਾਜ਼, ਤਾਬੂਤ, ਫਰਨੀਚਰ, ਸੰਗੀਤ ਜੰਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।³⁴ ਨੂਹ ਦੀ ਕਿਸਤੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਇਹ ਲੱਕੜੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਕਿਸਤੀ ਨੂੰ **ਕੋਠੜੀਆਂ** (**קִנְיָוִת**, *ਕਿਨੀਮ*) ਜਾਂ “ਕਮਰਿਆਂ” (NJPSV) ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿੱਚ ਬਾਕੀ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਥਾਂਵਾਂ ’ਤੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ

ਉਸ ਹਰੇਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਪੰਛੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਚੂਜਿਆਂ ਲਈ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ "ਆਲੂਣਿਆਂ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿੰਨੀਮ ਨੂੰ ਨੂਹ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਕੋਠੜੀਆਂ ਜਾਂ ਕਮਰੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਹਵਾਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ "ਆਲੂਣਿਆਂ" ਲਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਕਿਸਤੀ ਨੂੰ ਰਾਲ (ᾗᾗ), ਕੋਫਰ, ਜਾਂ "ਅਸਫਾਲਟ") ਲਗਾ ਕੇ ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਆਇਤ ਵਿੱਚ ਗੋਫਰ ਅਤੇ ਕੋਫਰ ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਖੇਲ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸਤੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਉਸ ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਗਾ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 15. ਕਿਸਤੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਰਿਮਾਪਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ: ਲੰਬਾਈ ਤਿੰਨ ਸੌ ਹੱਥ, ਚੌੜਾਈ ਪੰਜਾਹ ਹੱਥ ਅਤੇ ਉਚਾਈ ਤੀਹ ਹੱਥ। ਹੱਥ (ᾗᾗᾗ, ਅੱਮਰ) ਦੀ ਪੁਰਾਤਨ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾਨਕ ਲੰਬਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਇਸ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਮਨੁੱਖੀ ਬਾਂਹ ਦੀ ਕੁਹਣੀ ਦੇ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਿਚਲੀ ਉਂਗਲ ਦੇ ਸਿਰੇ ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਭਿੰਨ ਸਮਿਆਂ ਅਤੇ ਥਾਂਵਾਂ ਵਿੱਚ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੱਥ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਲਗਭਗ ਅੱਠਾਰਾਂ ਇੰਚ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨੂਹ ਦੀ ਕਿਸਤੀ ਦੀ ਕੁਲ ਲੰਬਾਈ ਲਗਭਗ 450 ਫੁਟ, ਚੌੜਾਈ ਲਗਭਗ 75 ਫੁਟ ਅਤੇ ਉਚਾਈ ਲਗਭਗ 45 ਫੁਟ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸਤੀ ਦਾ ਅਕਾਰ ਆਇਤਾਕਾਰ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਸਪਾਟ ਤਲ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕੋਨਾ ਚੌਕੋਰ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਲ ਦੁਹਾਈ ਵਾਲੀ ਕਿਸਤੀ ਹੋਣੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਬਸ ਪਾਣੀ ਦੇ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੈਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਜਲ ਪਰਲੇ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਲ ਪਰਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਿਸਤੀ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਅਕਾਰ ਪੁਰਾਤਨ ਬੇਬੀਲੋਨ ਦੇ ਦਿ ਐਪਿਕ ਆਫ ਗਿਲਗਾਮੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਲਪਨਿਕ ਕਿਸਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਗੁਣਾ ਘੱਟ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।³⁵ ਪਾਣੀ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਰ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨੂਹ ਦੀ ਕਿਸਤੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਢੁਕਵੀਂ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਬੇਬੀਲੋਨ ਦੀ ਕਿਸਤੀ (ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਘਣ ਦੇ ਅਕਾਰ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਰੇਕ ਪਾਸਾ 180 ਫੁਟ ਸੀ³⁶) ਜਲ ਪਰਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਬਚ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਆਇਤ 16. ਇਸ ਆਇਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੋਘ, ᾗᾗᾗ (ਤਸੇਹਾਰ) ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ ਇਬਰਾਨੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਥੇ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ "ਰੋਸ਼ਨੀ" (ASV), "ਛੱਤ" (NIV; RSV; NRSV; NEB) ਅਤੇ "ਦਿਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਆਉਣ ਲਈ ਰੋਸ਼ਨਦਾਨ" (NJPSV) ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਖਰੀ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ, "ਰੋਸ਼ਨੀ" ਅਤੇ "ਖਿੜਕੀ," ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਤਸੇਹਾਰ ਦਾ ਅਰਥ "ਖਿੜਕੀ" ਹੈ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਇੱਥੇ ਆਮ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ᾗᾗᾗ (ਖਾਲੋਨ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 8:6 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਖਿੜਕੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੂਹ ਨੇ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਸੀ? ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਸੇਹਾਰ ਦੇ "ਛੱਤ" ਵਜੋਂ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਿਬਲੀਕਲ ਲੇਖਕ ਨੇ "ਛੱਤ" ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤ ਜਾਂਦੇ ਸਧਾਰਨ ਸ਼ਬਦ (ᾗᾗ, ਗਾਰ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦ ਦੀ

ਵਰਤੋਂ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਸਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ?

ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ *ਤਸੇਹਾਰ* ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਸ਼ਬਦ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਉਤਪਤ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜੀਉਂਦੇ ਸਨ। ਬਾਕੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ *ਗਾਗ* ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਇਬਰਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਪੱਕੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ; ਪਰ ਜੇਕਰ *ਤਸੇਹਾਰ* ਦਾ “ਮੇਘ” ਵਜੋਂ ਸਹੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਇੱਕ ਹੱਥ ਉੱਚਾ ਅਜਿਹਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਥਾਂ ਸੀ ਜੋ ਕਿਸਤੀ ਦੇ ਚੁਫੇਰੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਸਿਰਫ ਉਹ ਥੱਭੁ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਛੱਤ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਜੇਕਰ *ਤਸੇਹਾਰ* ਦਾ ਅਰਥ “ਛੱਤ” ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸਤੀ ਦੀ ਛੱਤ ਨੂੰ ਸਿਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਮੀਂਹ ਦੀ ਵਾਛਣ ਅੰਦਰ ਨਾ ਆਵੇ ਅਤੇ ਛੱਤ ਦੇ ਠੀਕ ਹੇਠਾਂ ਕਿਸਤੀ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਂ ਦੀ “ਇੱਕ ਹੱਥ” ਉੱਚਾ ਖਾਲੀ ਥਾਂ (ਰੋਸ਼ਨੀ ਲਈ) ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।³⁷

ਮੂਲਪਾਠ ਕਿਸਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੂਰੇ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਲ ਪਰਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ (7:13-16) ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁੱਕ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਆਸਰਾ ਲੈ ਰਹੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ (8:13-19)। ਇਬਰਾਨੀ ਮੂਲਪਾਠ ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਤਿੰਨ *ਤਿਹਾਸਮੀ* ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ “ਤਿਹਾਸਮੀ” ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਨੁਵਾਦ *ਹੇਠਲਾ* “ਥਾਂ,” *ਦੂਜਾ* “ਥਾਂ” ਅਤੇ *ਤੀਜਾ* “ਥਾਂ” ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੇਰਵਾ ਨੂਹ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਰਾਤਨ ਬੇਬੀਲੋਨ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ (ਉਤਨਾਪਿਸਤਿਮ) ਨਾਲੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਿੰਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ “ਸੱਤ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਮੰਜ਼ਿਲ ਉੱਤੇ ਨੌਂ ਕਮਰੇ ਸਨ।”³⁸

ਆਇਤ 17. ਨਿਸਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜਲ ਪਰਲੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੇਖ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ ਜੋ ਯਹੋਵਾਹ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਪਰਲੇ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਸੀ। “ਜਲ ਪਰਲੇ” (יַמַּיִם, *ਮਾਝੁੱਲ*) ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਉਤਪਤ 6-9 ਵਿੱਚ, ਜਿਹੜਾ ਨੂਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਆਈ ਜਲ ਪਰਲੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜ਼ਬੂਰ 29:10 (“ਯਹੋਵਾਹ ਜਲ ਪਰਲੇ ਉੱਤੇ ਬੈਠਾ ਹੈ”) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਸਰਿਸ਼ਟੀ ਉੱਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਸੰਪੂਰਣ ਇਖਤਿਆਰ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਜੀਉਂਦੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਸਿਰਜਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਇਹ ਸੰਪੂਰਣ ਇਖਤਿਆਰ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਾਹ ਹੈ ਅਕਾਸ਼ ਦੇ ਹੇਠੋਂ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਨੇ “ਆਪਣੇ ਮਾਰਗ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਬਿਗਾੜ ਲਿਆ ਸੀ” (6:12)। ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਆਇਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ “ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਾਂ” (6:12, 13) ਦਾ ਅਰਥ “ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ” ਸੀ; ਪਰ ਇੱਥੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪਸ਼ੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ (ਵੇਖੋ 7:21; 9:11, 15-17) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ “ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਾਹ” (רוּחַ חַיִּים, *ਰੁਆਖ਼ ਖਾਯਿੱਮ*) ਸੀ। ਅਕਾਸ਼ ਦੇ ਹੇਠੋਂ “ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ” ਆਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਵਿ ਵਿਕਲਪ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਕੁੱਝ ਜਿਹੜਾ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਹੈ [ਛੇਤੀ ਹੀ] ਪ੍ਰਾਣ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ।

ਇਸ ਜਲ ਪਰਲੇ ਨੇ ਸਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਸਭਕੁਝ ਉਲਟ-ਪੁਲਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਜੀ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਜੀਉਂਦੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੇ ਵੈਰੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਂ,

ਇਹ ਆਖਰੀ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਅਰੰਭ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਵਾਂ ਕਰ ਸਕੇ।

ਆਇਤ 18. ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ “ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਾਂ” ਨਾਲ ਜੋ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਨੂਹ ਦੇ ਨਾਲ ਨੇਮ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿੱਚ ਇਹ “ਨੇਮ” (גַּ'וּרָה, ਬੋਰਿਥ) ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਅਸੀਸ ਨੂਹ, ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨੂਹਾਂ ਦਾ ਨਿਸਤਾਰਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿੰਦਗੀਆਂ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜਲ ਪਰਲੇ ਤੋਂ ਬਚਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ (ਵੇਖੋ 7:7)। ਇਸ ਕਥਨ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਉਸ ਅਸਲ ਨੇਮ ਦੇ ਅਰੰਭਕ ਕਥਨ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਜਲ ਪਰਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਨ੍ਹੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੀ (9:1-17)।

ਆਇਤਾਂ 19, 20. ਨੂਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਪਸ਼ੂਆਂ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਸਭ ਜਾਨਦਾਰ ਸਰੀਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਥੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਨੂਹ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੰਛੀਆਂ, ਡੰਗਰ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਘਿੱਸਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਜੋੜਾ ਜੋੜਾ ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਬਚਾਏ ਜਾਣ। ਨੂਹ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਫੜਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਗਰ-ਮਗਰ ਭੱਜਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਬਰਦਸਤੀ ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾੜਣਾ ਪਿਆ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਪਾਈ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਚਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਥਾਂ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਆ ਗਏ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਜੀਵਾਂ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ, ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਸਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ “ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ” ਆਖਿਆ ਸੀ (1:31)।

ਨਰ ਨਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹੋਵਾਹ ਵੱਲੋਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ (1:22, 27, 28) ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਦੀ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਣੀ ਰਹੇ। “ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਾਂ” ਨੂੰ, ਜਿਹੜੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਭਾਵੀ ਆਸ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸਨ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵਧ ਸਾਲ ਲਈ ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠਿਆਂ ਇਸ ਆਸ ਵਿੱਚ ਸਫਰ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਜਲ ਪਰਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਮੇਸੁਰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੰਤੂਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਜੀ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਤੀ ਵਿਚਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਆਇਤ 21. ਨੂਹ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਖਾਜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਖਾਧੀਦਾ ਹੈ ਕੁਝ ਲੈ ਲਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਲਵੇ। ਇਹ ਭੋਜਨ ਜਲ ਪਰਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦਿਆਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਜੀਉਂਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨੂਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ, ਜਾਂ ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੇ ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਮਾਸ ਖਾਧਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਜੋੜੇ ਅਤੇ ਅਸ਼ੁੱਧ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਜੋੜੇ ਲਏ ਜਾਣ (7:2) ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਲ ਪਰਲੇ ਦੇ ਜਲ ਦੇ ਉਤਰਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨੂਹ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਪਸ਼ੂ ਸ਼ੁੱਧ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ

ਕੁਝ ਨੂੰ ਖਾ ਸਕਣ। ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਦਮ ਅਤੇ ਹੱਵਾ ਦੇ ਪਾਪ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਚਮੜੇ ਦੇ ਚੇਲੇ ਬਣਾਏ (3:21), ਤਾਂ ਚਮੜਾ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਪਸ਼ੂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਮਾਸ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਸੜਣ ਲਈ ਛੱਡਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਆਦਮ ਅਤੇ ਹੱਵਾ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਮਾਸ ਖਾਧਾ ਸੀ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਆਦਮ ਅਤੇ ਹੱਵਾ ਨੂੰ ਅਦਨ ਦੇ ਬਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕੁਝ ਚਿਰ ਮਗਰੋਂ ਹਾਬਲ ਨੇ ਇੱਜ਼ ਦੇ ਪਲੇਠਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲਈ ਕੁਝ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਸੀ (4:2-4), ਇਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਇਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਲੀਦਾਨ ਚੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਮਾਸ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਲੋਕ ਖਾਂਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੂਸਾ ਦੀ ਸ਼ਰਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਣ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਪਾਪ ਬਲੀ (ਜਿਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਜਾਜਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਗਤ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ) ਅਤੇ ਹੋਮ ਬਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਮ ਬਲੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਲਈ ਅਰਪਿਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਗਵੇਦੀ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਭ ਸੁਝਾਉ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਨੁਮਾਨ ਹੀ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਮੂਲਪਾਠ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵਧ ਕੋਈ ਪੱਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਮਾਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਖਤਿਆਰ ਜਲ ਪਰਲੋ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (9:2, 3)।

ਆਇਤ 22. ਇੱਕ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾ ਕੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਨੂਹ ਦੀ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, **ਉਪਰੰਤ ਨੂਹ ਨੇ ਇਹ ਕੀਤਾ; ਜਿਵੇਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਤਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ** (ਵੇਖੋ 7:5)। ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਵੀ ਨੂਹ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੇ ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ: “ਨਿਹਚਾ ਨਾਲ ਨੂਹ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਕੋਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਖਬਰ ਪਾ ਕੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਜੇ ਅਣਡਿੱਠ ਸਨ, ਸਹਮ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਬਚਾਉ ਲਈ ਕਿਸਤੀ ਬਣਾਈ . . .” (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 11:7)। ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਵਿੱਚ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਨੂਹ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਦਰਜ ਹੈ; ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲੇੜੀਂਦੇ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੱਢੇ ਜਾਣ, ਉਸਾਰੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਏ ਜਾਣ, ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸਤੀਰ ਵੱਢੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਅਤੇ ਜੋੜ ਕੇ ਕਿਸਤੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਅੱਤ ਵਧੀਕ ਸਮੇਂ, ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਰਤਾਂਤ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨੂਹ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਸਰੀਰਕ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਪੈਸਾ ਕਿੱਥੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸਤੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਐਨੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਰਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿੱਥੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਐਨੇ ਸਾਰੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਜੀਉਂਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਐਨੀ ਵੱਡੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ?³⁹

ਇਹ ਟੀਚਾ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨੂਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲ ਲੱਗ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। ਕਿਸਤੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਨੂਹ ਆਪਣੇ ਚੁਫੇਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਚਿੰਤਤ ਸੀ। ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ “ਧਰਮ ਦਾ ਪਰਚਾਰਕ” ਆਖਿਆ (2 ਪਤਰਸ 2:5)। ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਨੂਹ ਉੱਥੋਂ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਤੋਬਾ ਕਰ ਲੈਣ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲ ਮੁੜ ਜਾਣ, ਮਤੇ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਆਉਣ

ਵਾਲੀ ਜਲ ਪਰਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਨੇ ਉਹੋ ਜਿਹੀ ਜਲ ਪਰਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਨੂਹ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਉਸ ਦਾ ਮਖੌਲ ਉਡਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਬਣੇ ਰਹੇ “ਜਦ ਤਾਈਂ ਪਰਲੇ ਨਾ ਆਈ ਅਤੇ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁੜ੍ਹਾ ਕੇ ਲੈ ਨਾ ਗਈ” (ਮੱਤੀ 24:39)। ਤਾਂ ਵੀ ਨੂਹ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿਹਚਾ ਨੇ ਅਣਡਿੱਠ ਪਰਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਐਨਾ ਅਸਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਤਪਤ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਜਲ ਪਰਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਇਸ ਪੁਰਖੇ ਵੱਲੋਂ ਜਲ ਪਰਲੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ: “ਉਪਰੰਤ ਨੂਹ ਨੇ ਇਹ ਕੀਤਾ; ਜਿਵੇਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਉਹ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਤਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ।”

ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ

ਪਾਪ ਦੀ ਭਿਆਣਕਤਾ (ਅਧਿਆਇ 6)

ਕੀ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਐਨੀ ਵਿਗੜ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਸੁਭਾਉ ਐਨਾ ਅਸਥਿਰ ਹੈ ਕਿ ਅਚਾਣਕ ਉਸ ਨੇ ਜਲ ਪਰਲੇ ਘੱਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ? ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਜਿਵੇਂ ਕਿ “ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਗੁੱਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ” (ਨਹੂਮ 1:2) – ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਸੁਭਾਉ ਅਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ “ਨਾ ਬਦਲ ਅਤੇ ਨਾ ਉਹ ਪਰਛਾਵਾਂ ਹੋ ਸੱਕਦਾ ਜਿਹੜਾ ਘੁੰਮਣ ਨਾਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ” (ਯਾਕੂਬ 1:17)। ਸਾਰੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿੱਚ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਕੇਪ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ, ਦੇਸ਼, ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਦ੍ਰੋਹ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।⁴⁰ ਆਪਣੀ ਸਿੱਧ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਦੇ ਕਾਰਣ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਪਾਪ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਬਗੈਰ ਛੱਡ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਦੁਸ਼ਟਤਾ:

1. ਜਲ ਪਰਲੇ ਉਸ ਸੰਸਾਰ ਉੱਤੇ ਆਈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਮੂਲ ਯੋਜਨਾ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਇਸਤਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪੂਰਕ, ਸਾਥੀ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ; ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਭਰਿਆ ਘਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਬੱਚੇ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਕਰਨ (1:27, 28; 2:18-25)। ਕਏਨ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਹਾਬਲ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰ-ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਦਾ ਅਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ (4:1-8) ਅਤੇ ਇਹ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਐਨੀ ਵਧਦੀ ਚਲੀ ਗਈ ਕਿ ਕਏਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅੰਸ, ਲਾਮਕ, ਨੇ ਦੋ ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਿਆਹ ਲਈਆਂ (4:19)।

ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿਚਲਾ ਇਹ ਵਿਗੜ ਜਲ ਪਰਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ, ਜਦ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ [ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਸੇਥ ਦੀ ਅੰਸ] ਨੇ ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ [ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਕਏਨ ਦੀ ਅੰਸ] ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਭਈ ਓਹ ਸੋਹਣੀਆਂ ਹਨ ਤਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤੀਵੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ” (6:2)। ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਸੇਥ ਦੀ ਸਾਰੀ ਅੰਸ ਧਰਮੀ ਸਨ ਜਾਂ ਕਏਨ ਦੀ ਸਾਰੀ ਅੰਸ ਦੁਸ਼ਟ

ਸਨ। ਸੇਥ ਦੀ ਅੰਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਕਈ ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਿਆਹੁਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਪ੍ਰਥਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਉਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਉਹ ਚਰਿੱਤਰ ਜਾਂ ਆਤਮਕ ਗੁਣਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਸਿਰਫ ਸਰੀਰਕ ਸੁੰਦਰਤਾ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਸਨ। ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਾ, ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਝਗੜਾ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਿਆ।

2. ਜਲ ਪਰਲੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸੰਸਾਰ ਉੱਤੇ ਆਈ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਇਤਸਰੀਆਂ ਵਿਆਹੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਸ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੁੰਦਰ ਪਤਨੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੇ ਮਾਰੈਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਅੰਸ ਆਪਣੇ ਲਈ ਪਤਨੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਦਾ ਇਹ ਵਿਗਾੜ ਐਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਆਦਮੀ (ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ) ਦੇ “ਮਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਹਰ ਇੱਕ ਭਾਵਨਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਬੁਰੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ” (6:5)। ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਧਰਤੀ ਜੁਲਮ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ” (6:11)।

ਹਾਲਾਂਕਿ 6:4 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਪਾਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਜਿਹੜੇ ਨੇਫਿਲੀਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਨਿੱਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਹਰੇਕ ਨੈਤਿਕ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਸਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਹਿਰਦੇ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਰੋਮੀਆਂ 2:14, 15) ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਸ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਲਮਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਕੂਚ 20:3-17)। ਲੋਕ ਸਿਰਫ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਪੁੱਜੇ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਾਲੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਪਸ਼ੂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਭਕੁਝ ਉਲਟ-ਪੁਲਟ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਕਾਰਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ “ਸੂਰਬੀਰਾ” ਅਤੇ “ਨਾਮੀ” (ਸ਼ਾਬਦਿਕ, “ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ”; 6:4) ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਬੁਰਿਆਈ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਐਨੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਚੁਫੇਰੇ ਸਭਕੁਝ ਨੂੰ “ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ” (ਜਾਂ “ਨਾਸ”) ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਗਾੜ ਲਿਆ ਸੀ (6:11, 12)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦੇਣਾ ਸੀ (1:24-31)। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸੀਸ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਹਰੇਕ ਵਸਨੀਕ ਵਿੱਚ ਬੁਰਿਆਈ ਨੂੰ ਪਨਪਣ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਅਤੇ ਕਿਰਪਾ:

1. ਜਲ ਪਰਲੇ ਅਜਿਹੇ ਸੰਸਾਰ ਉੱਤੇ ਆਈ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਿਆਉਂ ਹੇਠ ਖੜਾ ਸੀ। ਜਿਹੜੀ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਵੇਖੀ ਸੀ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੋਗ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਮਾਪੇ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਵਿਨਾਸਕਾਰੀ ਵਿਹਾਰ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਪੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧ ਕੇ ਮਹਾਨ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਕਾਰਣ ਉਸ ਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਵਧੀਕ ਠੇਸ ਅਤੇ ਸੋਗ ਪੁੱਜਦਾ ਹੋਵੇਗਾ! ਜਦ ਲੋਕ ਬੁਰੇ-ਬੁਰੇ ਵਿਚਾਰ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੈੜੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਧਰਮੀ ਹਿਰਦੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੁਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (6:5-7; ਰੋਸ਼ੇਆ 11:1-8)। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਨੂਹ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਜਲ ਪਰਲੇ ਲਿਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਿਆਉਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ (6:13, 17)।

ਕ੍ਰੋਧੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ, ਜੋ ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਦੀ ਅੰਗ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰਤਾਈ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਭੂ ਪਾਪ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਈ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਾਪ ਦੇ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਿਨਾ ਛੱਡਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਨਿਆਉਂ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਬੁਰੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਕ੍ਰੋਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੇਕ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ, “ਜੇਕਰ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਗੁਣ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪਾਪੀਆਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਕ੍ਰੋਧ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ?” ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਉਲਟ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਉਲਟ ਤਾਂ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪਤੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪਤੀ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਸੁਭਾਵਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਲੈਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਕੇ ਉਹ ਸਹੀ ਕਰਨਗੇ! ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਧਰਮੀ ਕ੍ਰੋਧ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦਾ। ਉਸ ਦੇ ਕ੍ਰੋਧ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਹੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਇਸਤਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੰਬੰਧ ਹੀ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਸੰਬੰਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਦੇ ਇੱਕ ਰੂਪਕ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤੀ ਕੰਮ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਬੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਦਾਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੀ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿੱਜੀ ਸੰਬੰਧ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੇਮੀ (ਦੇਵਤੇ) ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ; ਅਤੇ ਜਦ ਮਨੁੱਖ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਵਤੇ (ਭਾਵੇਂ ਅਸਲੀ ਜਾਂ ਕਾਲਪਨਿਕ) ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਰੱਬੀ ਈਰਖਾ ਨਾਲ ਭਰ ਕੇ ਕ੍ਰੋਧਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਕੂਰ 20:5)।

ਸਾਡੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ, ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਹਰੇਕ ਅਸੀਸ ਨਾਲ ਅਸੀਸਤ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਯਾਕੂਬ 1:17) ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਚਾਹਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ। ਅਥੇਨੇ ਦੇ ਮੂਰਤੀਪੂਜਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕਮਾਤਰ ਸੱਚਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨਿੱਜੀ ਸੰਬੰਧ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ “ਉਹ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ” (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 17:27), ਜੋ ਉਸ “ਅਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰੇਰਕ ਸ਼ਕਤੀ,” ਜਿਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਅਰਸਤੂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।⁴¹ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ “ਓਸੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਜੀਉਂਦੇ ਅਰ ਤੁਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਅਤੇ ਮਜ਼੍ਹੂਦ ਹਾਂ” (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 17:28)। ਕਿਉਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸਿਰਜੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਕਿਵੇਂ ਬਤੀਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਇਹ ਉਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਹੰਕਾਰੀ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਵੀ ਜਾਪੇਗੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ

ਨੈਤਿਕ ਪ੍ਰਾਈ ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿਰਜੇ ਗਏ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਸਾਡਿਆਂ ਹਿਰਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 2:14, 15)। ਜਦ ਅਸੀਂ ਘਿਰਣਿਤ ਪਾਪ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਡੇ ਲਈ “ਕੋਈ ਉਜਰ ਨਹੀਂ” ਬਚਦਾ (ਰੋਮੀਆਂ 1:20) ਅਤੇ ਅਸੀਂ “ਮਰਨ ਦੇ ਜੋਗ” ਹਾਂ (ਰੋਮੀਆਂ 1:32)। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਇਸ ਮੰਗ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, “ਸਭ ਹਰੇਕ ਥਾਂ ਤੋਬਾ ਕਰਨ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਠਹਿਰਾ ਛੱਡਿਆ ਹੈ ਜਿਹ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਚਿਆਈ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਕਰੇਗਾ” (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 17:30, 31)। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਹੋ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਨੂਹ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ: “ਸਭਨਾਂ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਉੱਤੇ ਜਲ ਪਰਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਆਉਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਕਿਸ਼ਤੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਧਰਮੀ ਬਕੀਏ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ” (ਵੇਖੋ 6:13-21)।

2. ਜਲ ਪਰਲੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸੰਸਾਰ ਉੱਤੇ ਆਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਅਤੇ ਨਿਆਉਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਤਪਤ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਲਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਪ ਅਤੇ ਬਰਬਾਦੀ ਨਾਲ ਘਿਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਨੂਹ ਇੱਕ “ਧਰਮੀ” ਅਤੇ “ਸੰਪੂਰਨ” ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ “ਉੱਤੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਹੋਈ” ਸੀ (6:8, 9)। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ “ਕਿਰਪਾ” (חַסְד, חֶסֶד) ਉਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਅਜੋਗਾ ਹੈ; ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਕਿਰਪਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਕਮਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਜੋਗ ਬਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਾਪੀਆਂ ਦੇ ਵਿਗੜੇ ਹੋਏ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਧਰਮੀ ਨੂਹ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰੇਮ ਉਸ ਉੱਤੇ ਉਲੱਦ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਨੂਹ ਉੱਤੇ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲ ਪਰਲੇ ਰਾਹੀਂ ਨਾਸ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਨੂਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ।

ਕਿਸ਼ਤੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨੂਹ ਨੂੰ “ਧਰਮ ਦਾ ਪਰਚਾਰਕ” ਵੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ (2 ਪਤਰਸ 2:5), ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੁਸ਼ਟ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਤੋਬਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਨਾਸਕਾਰੀ ਜਲ ਪਰਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਧੀਰਜ ਅਤੇ ਦਯਾ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। “ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਈ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਸ ਹੋਵੇ ਸਗੋਂ ਸੱਭੇ ਤੋਬਾ ਵੱਲ ਮੁੜਨ” (2 ਪਤਰਸ 3:9)। ਬਾਈਬਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੀ ਕਿ ਨੂਹ ਨੇ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸ਼ਤੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ; ਪਰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਪ੍ਰੀਰਿਤ ਵਚਨ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂਹ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਉਡੀਕ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਦ ਕਿਸ਼ਤੀ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਪਈ ਸੀ ਜਿਹ ਦੇ ਵਿੱਚ ਥੋੜੇ ਅਰਥਾਤ ਅੱਠ ਜਣੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਬਚ ਗਏ” (1 ਪਤਰਸ 3:20)।

ਜਦਕਿ ਮੂਲਪਾਠ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਨੂਹ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਯਿਸੂ ਦਿਆਂ ਵਚਨਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੂਹ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮਖੌਲ ਉਡਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਮੂਰਖਤਾ ਭਰੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਲੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਵਿਆਹ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਕਰਾਉਂਦੇ ਸਨ ਉਸ ਦਿਨ ਤੀਕਰ ਕਿ ਨੂਹ ਕਿਸ਼ਤੀ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਓਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਜਦ ਤਾਈਂ ਪਰਲੇ ਨਾ ਆਈ ਅਤੇ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਰੜ੍ਹਾ

ਕੇ ਲੈ ਨਾ ਗਈ" (ਮੱਤੀ 24:38, 39)।

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵਚਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਘੱਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਪੀ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਵੱਲ ਮੁੜ ਜਾਣ – ਅਰਥਾਤ ਤੋਬਾ ਕਰਨ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 26:20; ਰੋਮੀਆਂ 10:8-14)। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਮੰਨ ਕੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਨਿਹਚਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 2:38; 8:37, 38)। ਜਿਵੇਂ ਜਲ ਪਰਲੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸੁੱਧ ਕੀਤੇ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਨੇ ਨਵਾਂ ਅਰੰਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਉਸ ਵੱਲ ਮੁੜਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ "ਨਵੇਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਰਾਹ ਚੱਲੇ" (ਰੋਮੀਆਂ 6:4)।

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਨਿਸਤਾਰਾ (ਅਧਿਆਇ 6)

ਨਿਸਤਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਪਹਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਚੰਗੇ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣ ਦੇ ਜੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੇ ਅਤੇ ਬਚਾਏ। "ਗੁਆਚੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਭਾਲਣ ਅਤੇ ਬਚਾਉਣ ਲਈ" ਪਹਿਲ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਕੀਤੀ (ਲੂਕਾ 19:10)। ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਆਖਿਆ, "ਅਸੀਂ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਤਾ" (1 ਯੂਹੰਨਾ 4:19)। ਨੂਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਖਾਤਰ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨੂਹ ਨੂੰ ਧਰਮੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਸਮਰਪਿਤ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਅਰੰਭ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਇਹ ਪਹਿਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਨੂਹ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਨਾਸ ਬਾਰੇ ਚਿਤਾਉਣੀ ਦੇਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋਬਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਤੇ ਵਿਨਾਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇ।

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ "ਪੂਰਵ ਨਿਰਧਾਰਣ" ਇਹ ਇੱਕ-ਤਰਫਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਦਾ ਨਿਸਤਾਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਉੱਤੇ ਜਲ ਪਰਲੇ ਘੱਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਨਿਸਤਾਰੇ ਜਾਂ ਵਿਨਾਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੋਲ ਇਹ ਮੁਕਤ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਕਰੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਅਵੱਗਿਆ ਕਰੇ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਤਮਕ ਨਿਸਤਾਰੇ ਜਾਂ ਵਿਨਾਸ ਦੇ ਮਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਇੱਕ-ਤਰਫਾ ਫੈਸਲਾ ਪੂਰਵ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ। ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ "ਆਓ" (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 11:28-30; ਯੂਹੰਨਾ 6:44, 45; ਪਰਕਾਸ਼ 22:17)। ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਆਚ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਭੈੜਾ ਪਾਪੀ ਵੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਹਚਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਲੂਕਾ 23:39-43; ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 22:1-16; 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:12-16)।

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਨਿਸਤਾਰਾ ਉਸ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ। ਨਿਸਤਾਰਾ, ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਹੀ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਚੰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ (ਅਜਰਾ 9:8;

ਯਿਰਮਿਯਾਹ 31:2; ਰੋਮੀਆਂ 4:1-8; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 2:8, 9)। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਵੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ “ਪਲੀਤ ਕੱਪੜੇ” ਦੇ ਤੁੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਯਸਾਯਾਹ 64:6)। ਨਿਸਤਾਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਹਚਾ ਵਿੱਚ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ। ਨੂਹ ਨੇ ਇਹੋ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, “ਨਿਹਚਾ ਨਾਲ ਨੂਹ ਨੇ . . . ਸਹਮ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਬਚਾਉ ਲਈ ਕਿਸਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨਿਹਚਾ ਦੇ ਕਾਰਣ ਉਹ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਦੋਸੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਧਰਮ ਦਾ ਅਧਕਾਰੀ ਹੋਇਆ ਜਿਹੜਾ ਨਿਹਚਾ ਤੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ” (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 11:7)।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ ਹਨੇਕ 6-11. ਇਸ ਮੂਲਪਾਠ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਜੇਮਸ ਐੱਚ. ਚਾਰਲਸਵਰਥ, ਸੰਪਾਦਕ, *ਦਿ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਸਿਉਡਾਪੋਗ੍ਰਾਫਾ* (ਨਿਉ ਯੋਰਕ: ਡਬਲਡੇ, 1983), 1:15-19 ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ²ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜਦਕਿ ਇਬਰਾਨੀ ਮੂਲਪਾਠ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ,” ਤਾਂ ਵੀ NJPSV ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਸੁਰਗੀ ਪ੍ਰਾਈ” (ਸੁਰਗ ਦੂਤ) ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਵਾਦ ਉੱਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਜੇਨ ਡੀ. ਲੇਵੇਨਸਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, “ਇਹ ਸੰਖੇਪ ਜਿਹਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮਿੱਥਿਆ ਦਾ ਸਾਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਰਗੀ ਪ੍ਰਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਇੱਕ ਅੱਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੱਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਤੋੜੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ (ਆਇਤਾਂ 1-2)” (ਜੇਨ ਡੀ. ਲੇਵੇਨਸਨ, “ਜੇਨੇਸਿਸ,” *ਦਿ ਜਿਉਇੰਗ ਸਟਡੀ ਬਾਈਬਲ*, ਸੰਪਾਦਕ ਐਡਲ ਬਰਲਿਨ ਅਤੇ ਮਾਰਕ ਜ਼ਵੀ ਬ੍ਰੈਟਲਰ [ਨਿਉ ਯੋਰਕ: ਐਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨਿਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 2004], 21 ਵਿੱਚ)। ³ਅਕਸਰ, 2 ਪਤਰਸ 2:4, 5 ਅਤੇ ਯਹੂਦਾਹ 6 ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਾਂ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ” ਉਹ ਸੁਰਗੀ ਪ੍ਰਾਈ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਉਤਪਤ 6:2 ਵਿਚਕਾਰਲੇ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ” ਦੇ ਪਾਪ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੂਤਾਂ ਦੇ ਪਾਪ ਅਤੇ ਪਤਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ “ਅੰਧਕੂਪਾਂ” ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਭਈ ਨਿਆਉਂ ਦੇ ਲਈ ਕਾਬੂ ਰਹਿਣ; ਪਰ ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਸ਼ਾਇਦ ਉਤਪਤ 3 ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪਤਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਤਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੂਤਾਂ ਦੇ ਪਾਪ ਅਤੇ ਪਤਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ। “ਵੇਖੋ “ਟਾਰਗੁਮ ਆਫ ਓਨਕੇਲੇਸ,” *ਦਿ ਟਾਰਗੁਮਸ*, ਅਨੁਵਾਦਕ ਜੇ. ਡਬਲਿਉ. ਏਬੇਰਿਜ (ਨਿਉ ਯੋਰਕ: KTAV ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਹਾਊਸ, 1968), 46 ਵਿੱਚ। ⁵ਦਾਉਦ ਦੀ ਰਾਜਗੱਦੀ ਦੇ ਬੈਠਣ ਵਾਲਿਆਂ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਦਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (2 ਸਮੂਏਲ 7:14; ਜ਼ਬੂਰ 2:6, 7, 12)। ⁶ਇਖਤਿਆਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਛਿੜਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਦ ਉਹ “ਟੇਡਾ ਨਿਆਉਂ” ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ “ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪਾਤ” ਕਰਦੇ ਸਨ (ਜ਼ਬੂਰ 82:2) ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ “ਨਿਤਾਣੇ ਅਤੇ ਯਤੀਮ ਦਾ ਨਿਆਉਂ” ਅਤੇ “ਮਸਕੀਨ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਦਾ ਇਨਸਾਫ਼” ਕਰਨ (ਜ਼ਬੂਰ 82:3)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਚਿਤਾਉਣੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੁਝਾਉ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ “ਇਨਸਾਨਾਂ ਵਾਂਝ ਮਰਨਗੇ” (ਜ਼ਬੂਰ 82:7)। ⁷ਜੇਨ ਟੀ. ਵਿਲੀਸ, *ਜੇਨੇਸਿਸ*, ਦਿ ਲਿਵਿੰਗ ਵਰਡ ਕਮੈਂਟੀ (ਐਸਟਿਨ, ਟੈਕਸਸ: ਸਵੀਟ ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1979), 164. ⁸ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਦੇ ਹੋਰ ਕਈ ਅਨੁਵਾਦ 6:3 ਵਿੱਚ “Spirit” ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਖਰ ਨੂੰ ਕੈਪਿਟਲ ਲਿਖਦੇ ਹਨ (ASV; NIV; NKJV; NCV; NLT; ESV)। ⁹ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: KJV; RSV; NRSV; CEV; NAB; JB; NJB; NEB; REB. ¹⁰ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਬ੍ਰਾਉਨ, ਐੱਸ. ਆਰ. ਡ੍ਰਾਈਵਰ ਅਤੇ ਚਾਰਲਸ ਏ. ਬ੍ਰਿਜਸ, *ਏ ਹਿਬੂ ਐਂਡ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਲੈਕਸਿਕਨ ਆਫ ਦਿ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ* (ਐਕਸਫੋਰਡ: ਕਲੈਰੇਂਡਨ ਪ੍ਰੈਸ, 1962), 192.

¹¹ਇਸ ਭਾਵ ਵਿੱਚ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *ਬਸਰ* ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਯੂਨਾਨੀ ਰੂਪ *σάρξ* (*ਸਾਰਕਸ*) ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ¹²ਬ੍ਰਾਉਨ, ਡ੍ਰਾਈਵਰ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਜਸ, 142. ¹³NIV ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ *ਬਸਰ* ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ “corrupt” (“ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ”) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਜੋ “mortal” (“ਮਰਨਹਾਰ”) ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਬਿਹਤਰ ਹੈ। ¹⁴“ਟਾਰਗੁਮ ਆਫ ਓਨਕੇਲੇਸ,” *ਦਿ ਟਾਰਗੁਮਸ*, 46 ਵਿੱਚ। ¹⁵ਗੋਰਡਨ ਜੇ. ਵੇਨਹੈਮ, *ਜੇਨੇਸਿਸ 1-15*, ਵਰਡ ਬਿਬਲਿਕਲ ਕਮੈਂਟੀ, ਜਿਲਦ 1 (ਵੇਵੇ, ਟੈਕਸਸ: ਵਰਡ ਬੁਕਸ, 1987), 142. ¹⁶ਵਿਕਟਰ ਪਿ. ਹੈਮਿਲਟਨ, *ਦਿ ਬੁਕ ਆਫ ਜੇਨੇਸਿਸ: ਅਧਿਆਇ 1-17*, ਦਿ ਨਿਉ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮੈਂਟੀ ਆਫ ਦਿ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਅਰਡਮੰਸ ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1990), 269-70. ¹⁷ਤਿਮੋਥੀ ਆਰ. ਐਸਲੇ, *ਦਿ ਬੁਕ*

ਆਫ ਨੰਬਰਸ, ਦਿ ਨਿਉ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮੈਟੀ ਆਨ ਦਿ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਅਰਡਮੰਸ ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1993), 243. ¹⁸ਗੋਰਾਲਡ ਐੱਲ. ਮੈਟਿੰਗਲੀ, "ਅਨਾਕ," *ਦਿ ਐਂਕਰ ਬਾਈਬਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ*, ਸੰਪਾਦਕ ਡੇਵਿਡ ਨੇਏਲ ਫ੍ਰੀਡਮਨ (ਨਿਉ ਯੋਰਕ: ਡਬਲਡੇ, 1992), 1:222 ਵਿੱਚ। ¹⁹ਲੋਹੇ ਦੇ ਪਲੰਘ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੁਝ ਅਨੁਵਾਦ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਵਸਤੂ ਸੁੱਕ ਕੇ ਸਖਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਲਾਵੇ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਤਾਬੂਤ ਸੀ (NEB; REB; ਵੇਖੋ TEV)। ²⁰ਇਹ ਅਨੁਵਾਦ ਨਫੀਲੀਮ (ਦੈੱਤ) ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਸੁਰਗ ਦੂਤਾਂ ("ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ") ਅਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ("ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ") ਦੀ ਅੰਸ ਵਜੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

²¹ਐੱਚ. ਜੇ. ਸਟੇਏਬ, "גמג," *ਬਿਓਲੋਜਿਕਲ ਲੈਕਸੀਕਨ ਆਫ ਦਿ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ*, ਅਨੁਵਾਦਕ ਮਾਰਕ ਈ. ਬਿਡਲ, ਸੰਪਾਦਕ ਅਰਨਸਟ ਜੇਨੀ ਅਤੇ ਕਲੇਸ ਵੈਸਟਰਮਨ (ਪੀਬੋਡੀ, ਮਾਸੇਚਿਊਸੇਟਸ: ਹੈਂਡ੍ਰਿਕਸਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, 1997), 2:738 ਵਿੱਚ। ²²ਰੇਨਾਲਡ ਬੀ. ਐਲਨ, "גמג," *TWOT*, 2:687-88 ਵਿੱਚ। ²³ਇਸ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਾਂਵ ਰੂਪ (גמג), *ਇਸਸਾਥੋਨ* ਦੀ ਵਰਤੋਂ 3:16, 17 ਵਿੱਚ ਉਸ ਪੀੜਾਦਾਇਕ ਮਿਹਨਤ ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਆਦਮ ਅਤੇ ਹੱਵਾਹ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਸ ਨੇ (5:29) ਆਪਣੇ ਪਾਪ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਰਨਾ ਸੀ। ²⁴ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਭਾਵ ਵਿੱਚ *ਮਾਖਾ* ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਪ ਨੂੰ ਮਿਟਾਏ ਜਾਣ ਜਾਂ ਖਿਮਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ (ਜ਼ਬੂਰ 51:1, 9; ਯਸਾਯਾਹ 43:25; 44:22)। (ਵਾਲਟਰ ਸੀ. ਕੇਸਰ, "גמג," *TWOT*, 1:498-99 ਵਿੱਚ)। ²⁵ਡੀ. ਐਨ. ਫ੍ਰੀਡਮਨ ਅਤੇ ਜੇ. ਆਰ. ਲੁੰਡਬੇਮ, "גמג," *ਬਿਓਲੋਜਿਕਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਆਫ ਦਿ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ*, ਅਨੁਵਾਦਕ ਡੇਵਿਡ ਈ. ਗ੍ਰੀਨ, ਸੰਪਾਦਕ ਜੀ. ਜੋਹਾਂਸ ਬੈਟਰਵੇਕ ਅਤੇ ਹੈਲਮਰ ਰਿੰਗ੍ਰੇਨ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਅਰਡਮੰਸ ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1986), 5:25 ਵਿੱਚ। ²⁶ਜੇ. ਬਾਰਟਨ ਪੇਯਨ, "גמג," *TWOT*, 2:973-74 ਵਿੱਚ। ²⁷ਹੈਮਿਲਟਨ, 278. ²⁸ਐੱਚ. ਜੇ. ਸਟੇਏਬ, "גמג," *TWOT*, 1:437 ਵਿੱਚ। ²⁹ਐੱਚ. ਹਾਗ, "גמג," *ਬਿਓਲੋਜਿਕਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਆਫ ਦਿ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ*, ਅਨੁਵਾਦਕ ਡੇਵਿਡ ਈ. ਗ੍ਰੀਨ, ਸੰਪਾਦਕ ਜੀ. ਜੋਹਾਂਸ ਬੈਟਰਵੇਕ ਅਤੇ ਹੈਲਮਰ ਰਿੰਗ੍ਰੇਨ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਅਰਡਮੰਸ ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1980), 4:478-87. ³⁰ਬਾਕੀ ਦੇ 7:1-4; 8:15-17; 9:1-17 ਵਿੱਚ ਵੇਖੋ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

³¹ਜੈਕ ਪੀ. ਲੁਈਸ, "ਫਲੱਡ," *ਦਿ ਐਂਕਰ ਬਾਈਬਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ*, 2:798-99 ਵਿੱਚ। ³²ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *ਬੇਬਾ* ਦਾ ਅਰਥ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਿਸਰੀ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਸੰਦੂਕ," "ਬਕਸਾ," ਜਾਂ "ਤਾਬੂਤ" (ਬੂਸ ਕੇ. ਵਾਲਖੇ, "ਆਰਕ ਆਫ ਨੋਹ," *ਦਿ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟੈਂਡਰਡ ਬਾਈਬਲ ਐਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ*, ਸੋਧਿਆ ਸੰਸਕਰਨ, ਸੰਪਾਦਕ ਜੈਫਰੀ ਡਬਲਿਉ. ਬ੍ਰੇਮਾਇਲੀ [ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਅਰਡਮੰਸ ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1979], 1:291 ਵਿੱਚ)। ³³ਰੇਨਾਲਡ ਐੱਫ. ਯੰਗਬਲੱਡ, "גמג," *TWOT*, 2:964 ਵਿੱਚ। ³⁴ਆਈਰੀਨ ਜੇਕਬ ਅਤੇ ਵਾਲਟਰ ਜੇਕਬ, "ਫਲੋਰ," *ਦਿ ਐਂਕਰ ਬਾਈਬਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ*, 2:805 ਵਿੱਚ। ³⁵ਕੋਨੇਥ ਏ. ਮੈਥਿਊਸ, *ਜੇਨੇਸਿਸ 1-11:26*, ਦਿ ਨਿਉ ਅਮੈਰਿਕਨ ਕਮੈਟੀ, ਜਿਲਦ 1A (ਨੈਸਵਿਲ: ਬ੍ਰੈਡਮੈਨ ਐਂਡ ਹੋਲਮਨ ਪ੍ਰੈਸ, 1996), 364. ³⁶ਦਿ ਐਪਿਕ ਆਫ ਗਿਲਗਾਮੇਸ਼ 11.30, 57-58. ³⁷ਮੈਥਿਊਸ, 365. ³⁸ਹੈਮਿਲਟਨ, 282. ³⁹7:11 ਅਤੇ 8:14 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਪ੍ਰਾਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਅਤੇ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਰਹੇ। ⁴⁰ਬਾਈਬਲ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕ ਆਇਤਾਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਕ੍ਰੋਧ ਬਾਰੇ ਆਖਦੀਆਂ ਹਨ। (ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਵੇਖੋ ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 9:7; 2 ਇਤਹਾਸ 24:18; ਹਿਜਕੀਏਲ 7:19; ਅਫਸੀਆਂ 5:6; ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 3:6.)

⁴¹ਐਰਿਸਟੋਟਲ *ਫਿਜ਼ਿਕਸ* 8.6.